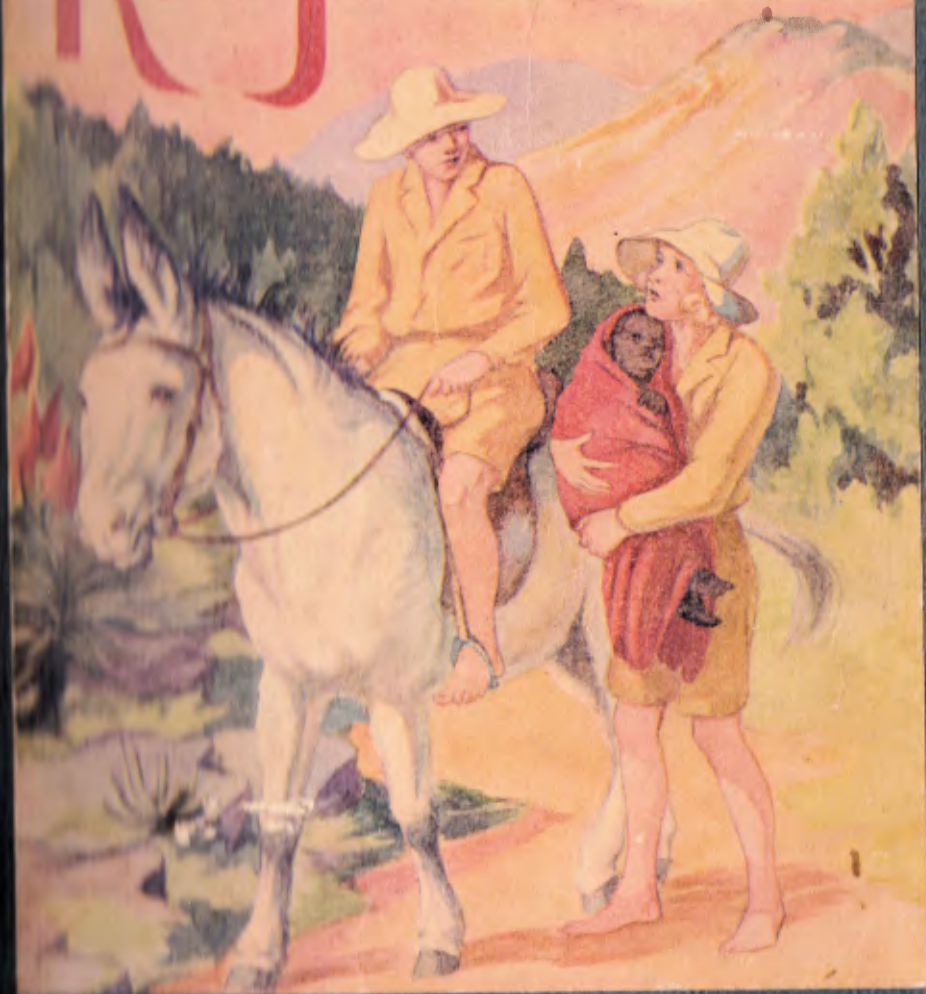
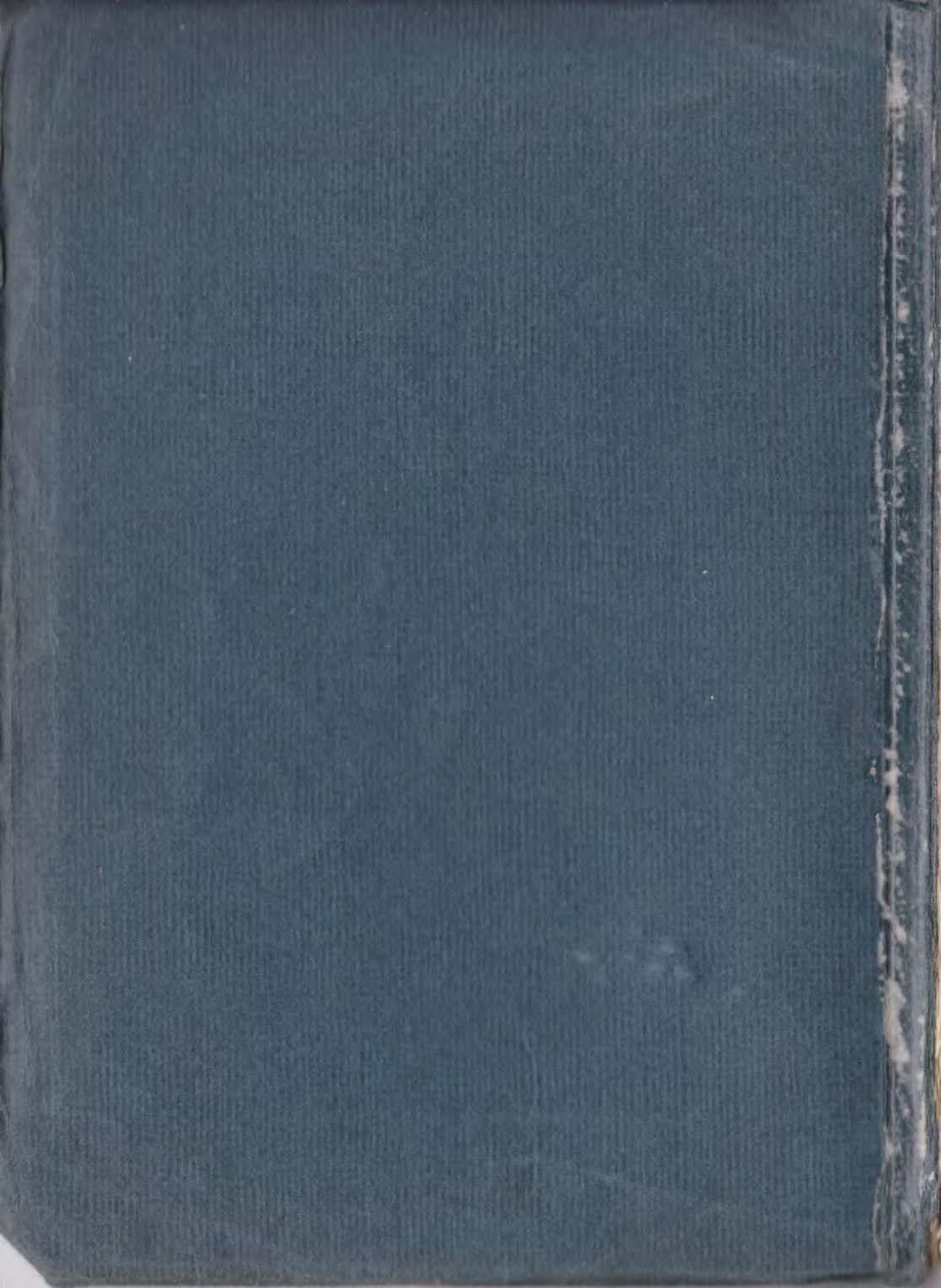

KAJA

DOOR
JENNIFER VAN
DOESBURGH

K A J A

SPELLING JULI 1936

**GOEDGEKEURD DOOR DE JURY DER PRIJSVRAAG
VOOR HET BESTE CHRISTELIJKE JEUGDVERHAAL
MEVROUW T. EGGINK—ENGELBERTS
H. A. v. d. HOVEN VAN GENDEREN**

KAJA

DOOR

JENNY VAN DOESBURGH

GEÏLLUSTREERD DOOR
JEANNE FAURE

A. VOORHOEVE
VOORHEEN J. M. BREDÉE'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ N.V.
ROTTERDAM

I

Gemoedelijk stapten de twee ezels voort over het oneffen pad. Dan dalend, dan stijgend droegen ze hun ruiters door het heuvelachtige landschap.

Die ruiters waren een jongen en een meisje van twaalf jaar: de tweelingen Jan en Joop. Twee Hollandse kinderen in een vreemd land.

Ze zagen er echter volstrekt niet meer als Hollandse kinderen uit; de twee jaar in Zuid-West-Afrika hadden hen al heel wat veranderd.

Vanuit de verte was het ook moeilijk uit te maken, wie van de twee de jongen en wie het meisje was, want ze waren eender gekleed. Allebei droegen ze een khaki broek en blouse en een breedgerande panama-hoed tegen de felle zon.

Dichterbij zag men het verschil tussen het zachte meisjesgezicht, omlijst door blonde krullen die net even onder de hoed uitpiepten, en de ferme jongenskop.

Met het gemak van ervaren ruiters zaten ze in het zadel; de blote bruingebrande benen hadden de stijgbeugels niet nodig, die slingerden er los en doelloos bij.

Gebronsd ook waren de vrolijke frisse gezichten, waarin blauwe ogen straalden van levensvreugd.

Ze hadden een vakantie-dag en wilden die gebruiken om een

grot te zoeken waarover ze op school hadden horen praten.

De grot lag enkele mijlen buiten Windhoek, de plaats waar Jan en Joop woonden. Heet, zwavelhoudend water borrelde er uit de grond op en vormde er een kolk waarin mensen vroeger gingen baden om genezing te zoeken voor verschillende kwalen.

Het warme water op zichzelf was nu wel niet zoiets bijzonders, want bij Windhoek was ook een bron van kokend water, dat zelfs naar de huizen geleid werd tot gemak van de huismoeders.

Maar, zo'n grot, zo'n geheimzinnige grot, waar je in kon kruipen, d a t leek Jan en Joop prachtig!

Ze gingen altijd samen tochten maken op vacantedagen, en die waren er dikwijls. Telkens hadden ze vrij van school. Nu eens heette het een „bank holiday” dan weer was de koning van Engeland jarig, en dan had je „Union day” en „Dingaan's day” het hield maar niet op.

II

Ze praatten over hun plotseling vertrek uit Holland, nu twee jaar geleden.

Eens op een dag was vader thuisgekomen met de boodschap, dat hij voor de zaak enige jaren naar Zuid-Afrika moest. Dat was een gewichtige gebeurtenis. Aan zo'n verhuizing zit heel wat vast. Ze hadden eerst niet geweten, wat ze met de tweelingen zouden doen. Konden die wel mee? Zouden ze in Afrika wel school kunnen gaan? Was het maar niet beter, dat ze in Holland bleven, bij grootvader en grootmoeder?

Maar daartegen hadden Jan en Joop hevig geprotesteerd. Het was immers veel te leuk eens een ander land te zien! Zo'n buitenkansje mocht hun niet ontgaan. En bovendien, om vader en moeder in zoveel jaren niet te zien, dat was toch verschrikkelijk.

Wat zouden ze een heimwee krijgen! Daartegen hielp brieven-schrijven niet veel; vader en moeder mochten zeggen wat ze wilden.

En wat waren ze blij geweest, toen er tenslotte besloten werd, dat ze mee zouden gaan!

Ze hadden genoten van al het nieuwe. Eerst die zeereis al op zo'n prachtige grote boot. Wie van de kinderen op school had al zo iets beleefd? Zeker niet één. Wat hadden ze zich groot gevoeld als ze die grote deftige eetzaal binnen kwamen stappen,

en wat was het enig geweest mee te doen met de spelen op het dek.

„Weet je nog van die geweldige golven in de Golf van Biscaje?” vroeg Joop.

Of Jan het nog wist! Toen mochten ze niet aan dek komen omdat het water er over spatte, en het te gevaarlijk was. En ook omdat de matrozen zo druk in de weer waren, en die mocht je natuurlijk niet in de weg lopen. Het was wel een beetje angstig, dat het schip zo kraakte en steunde, en zo verschrikkelijk scheef ging. De zee was woest en leek een grillig berglandschap met besneeuwde toppen.

Later hadden ze mooi weer gehad, en heel veel gezien! Walvissen; haaien, die met het schip meezwommen, dolfijnen, bruinvissen; vliegende vissen die in troepen uit het water opdoken, voortschoten als zwaluwen, om even verder weer in de golven te verdwijnen. Ook grote blinkende zilvervissen die sierlijke buitelingen maakten boven het water en even gracieus weer onderdoken.

's Avonds hadden ze onder het wateroppervlak rondom de boot blauwe, lichtende bollen zien dwarrelen, als beweeglijke sterren. Vader had gezegd dat het phosphoriserende kwallen waren.

„Weet je nog, hoe we schrokken toen we in Walvisbaai aankwamen?”

Ja, in plaats van de sinaasappelbomen die ze zich overal in Afrika voorgesteld hadden, was daar niets dan zand, stenen en zand waar huizen op stonden.

„Was het land zo?” hadden ze gedacht. En moesten ze daar wonen?

Ze waren er allemaal stil en verslagen van geweest. Moeder hilde bijna. Zij was zo dol op een tuintje.

Maar gelukkig, in de trein naar Windhoek was het aldoor beter geworden, de trein kronkelde door mooie bergen, met eigenaardige platgekruinde bomen.

In Windhoek beviel het hun best. Ze leefden zo vrij en blij! Wel hadden ze eerst vreemd opgekeken bij veel dingen, en op school hadden ze zich verlegen gevoeld, omdat ze noch het Engels, noch het Afrikaans dat er gesproken werd, verstonden. Maar daaraan waren ze gauw gewend geraakt, want de meesters en de kinderen waren zo vriendelijk, en lachten hen nooit uit als ze de dingen verkeerd zeiden, maar hielpen hen zoveel ze konden.

Ze hadden grote ogen op gezet, toen ze die eerste schooldag zoveel kinderen op ezels hadden zien komen. Die dieren werden in een weijtje gelaten naast de school waar ze grazen konden tot de kinderen weer naar huis gingen.

Het was ook een grappig gezicht om na schooltijd de jongens en meisjes, grote en kleine, naar hun ezel te zien zoeken.

Joop had eerst niet begrepen hoe ieder er altijd zijn eigendom weer uitpikte, want de dieren leken allemaal op elkaar, vond ze. Maar nu ze er zelf een had, kon ze dat beter begrijpen en merkte ze, dat niet alleen de kleur onderling veel verschilde, maar dat ook iedere ezel een eigen gezicht heeft, net zo goed als de mensen. Zij zou tenminste nooit een andermans ezel voor de hare aanzien.

Ja, toen het in October, November al warmer en warmer werd, had vader gezegd: „We moesten toch maar zien, dat jullie ook een ezel kregen, het wordt te warm om te lopen.

Want al konden ze 's morgens vroeg met vaders auto meerijden, daar hadden ze na schooltijd niets aan, en dan brandde de zon juist het meest, want de school ging al om één uur uit. En om naar huis te komen, dat was een hele klim.

Hun huis stond boven op een berg, vanwaar ze de hele omtrek konden overzien. „Onze vesting” noemden ze het huis, want daar leek het veel op. Net een oude burcht zoals je ze langs de Rijn ziet.

Het was gezellig om in zo'n huis met torens te wonen, maar het was vermoeiend om er te komen, over een pad dat tweemaal om de berg heen kronkelt voor men thuis is.

Maar nu ze een ezeltje hadden, was dat ook niet erg meer. Die dieren wandelden er vrolijk tegenop.

III

„Je moet je ezels nooit afjakkeren” had vader gezegd, „maar ze te vrind houden.”

Dat deden ze ook nooit. Ook nu ging het ook heel kalmpjes aan. Soms reden ze lange tijd zwijgend naast elkaar. Af en toe streek Joop met haar blote voet over Jans been, als om hem er aan te herinneren dat zij er ook nog was.

Het had lang geduurd eer moeder aan de Afrikaanse blotevoeten-gewoonte gewend was.

„Trapten die kinderen dan niet in spijkers en werden de voeten niet vreselijk vuil?”

Maar de kinderen hadden haar verzekerd, dat het met de spijkers wel meeviel, en dat blote voeten veel minder vuil werden dan wanneer er kousen en schoenen omheen waren. Het Windhoekse zand was droog en schoon. Vuil werden de voeten niet. En wat dan nog? 's Avonds gingen ze toch in het bad?

Maar toen Jan en Joop eindelijk eens met blote benen naar school mochten — ze hadden toen nog geen ezeltjes — waren ze met pijnlijk verbrande voetzolen naar huis gekomen. Zoo heet was het zand. Neen, dan maar liever sandalen aan. Maar sinds ze op de ezeltjes uitgingen lieten ze het schoeisel achterwege.

IV

Rechts en links bloeiden de aloë's, en gaven aan de hellingen een rossige gloed. Fier en recht stonden ze op hun stevige stam.

Aloë naar het type van Zuid-West Afrika.

De krans van stijve groene bladen droeg de rechte bloemen als rode kaarsen in een kandelabre.

Die aloë's schenen zich van de droogte niets aan te trekken, elk jaar bloeiden ze weer in volle pracht.

„We zullen eens een vakantie in Swakopmund door moeten brengen”, had vader gezegd, „anders verdorren wij zelf.”

Swakopmund was een kleine badplaats even noordelijk van Walvisbaai. Het zou wel heerlijk zijn daar heen te gaan, maar vader spaarde liever de vacantedagen op, om dan het volgend jaar naar Kaapstad te kunnen gaan; daar was óók zee, en bovendien nog veel méér moois. Maar Kaapstad was vier dagen sporen, en dat werd wat duur met z'n allen.

V

Schommelend en schokkend ging het verder. Nu eens kletsten de hoeven op keien, dan weer ploften ze dof neer in het mulle zand waardoor wolken opstoven. Soms ook was het dorre gras zo hoog, dat het Jan en Joop om de voeten kriebelde.

De vliegen waren lastig, maar omdat Jan en Joop zich met eucaliptus-olie ingesmeerd hadden werden zij niet zo erg geplaagd als de ezels. Die schudden wel met hun kop en sloegen met de oren, maar lieten meestal de plaaggeesten maar begaan: er was toch niets aan te doen.

„Ik zie prachtige groene bomen,” riep Joop.

„Dan is daar zeker een rivier”, antwoordde Jan en zong:

.... rivieren zonder water
en bloemen zonder geur
met vogels zonder blij gesnater
stelt Afrika te leur

Dat versje is erg overdreven, maar wat de rivieren betreft, komt het dikwijls wel uit. De meeste zijn buiten de regentijd niets dan brede geulen met zand en stenen, moeilijk om door te trekken. Dikwijls blijven er dan ook auto's in steken.

Jan had goed gedacht; de groene bomen groeiden aan de oever van een droge rivier.

Traag droegen de ezeltjes hen door de mulle bedding en Jan en Joop vonden dat ze na die inspanning wel een beetje rust verdienden. Aan de overkant gekomen werden de ezels daarom

... en besloten om eens te kijken wat er in Jan's rugzak zat.

aan een boom gebonden waarvan de groene takken laag afhingen, zodat de dieren zich heerlijk te goed konden doen.

De kinderen zochten voor zich zelf een koel plekje onder een

geel bloeiende mimosaboom, en besloten om eens te kijken wat er in Jans rugzak zat. Er was altijd wel een of andere verrassing als moeder de boterhammen ingepakt had.

Het was nog wat vroeg om al te eten vonden ze, en het was ook maar beter om daar mee te wachten tot ze de grot ontdekt hadden, dan konden ze heerlijk lui daar van genieten. Nu wilden ze alleen maar wat van de sinaasappelen eten, dan werd Jans last ook een beetje lichter.

VI

Het was stil, heel stil. Als ze niet met elkander praatten hoorden ze alleen het geknabbel van hun ezels, die een kameeldoornstruik verorberden.

„Ik begrijp niet hoe die dieren zo rustig doornen kunnen eten,” zei Joop, „hun bek en maag moeten vanbinnen wel een heel taai vel hebben.”

„Ja,” zei Jan, „en de mijne eet ook papier. Zou hij daar nu van kunnen groeien?”

Zo babbelden ze gezellig en zogen hun sinaasappelen.

Vóór hen, in het bed van de rivier en tussen platte zwarte stenen in, blonk hel wit een grote aronskelk, of vark-blom zoals de Afrikaners zeggen.

„Hoe komen ze er toch bij om zo'n mooie witte bloem met een lelijk, vuil varken te vergelijken”, dacht Joop.

Een grote rode hagedis met pikzwarte kop schoot voor hun voeten weg en bleef op een rotsblok zitten. Zijn mooie huid schitterde in de zon.

„Wat een prachtige,” zei Jan verlangend. Hij had pas een terrarium aangelegd, dat hij zelf gemaakt had, en dat moest nu natuurlijk bevolkt worden. Er waren tot dusver alleen nog maar wat wandelende takken in, die hij in de tuin gevonden had, en een biddende mantis, of „hotnotsgod”, zoals ze hier zeiden. Dat

was een grappig dier. Die hield zijn voorpoten eerbiedig samen-gevouwen, en dan ineens, als hij een insect zag, schoten die onschuldige pootjes uit, en de prooi was gevangen.

De hagedissen, die hier overal tussen de rotsen huisden, waren Jan te vlug af. Zo jammer, want ze waren zo prachtig. Je had ze in allerlei kleuren, maar het meest rode en groene. En allerlei andere hagedisachtige dieren waren er, met rare brede koppen, of met een stekelige kam op de rug. Jan had voor zijn volgende verjaardag al vast de dierenboeken van Brehm gevraagd. Hij wilde zo graag al die vreemde dieren bij naam kennen.

Hotnotsgod.

Jan diepte nog een zakje met versnaperingen uit de rugzak op, en onder vrolijk babbelen en smullen lieten ze de tijd voorbijgaan, totdat Jan plotseling opsprong en riep:

„Kom Joop, zo vinden we onze grot nooit!”

En dus werd de tocht voortgezet.

VII

Hoe dichterbij „Klein Windhoek“, Windhoek's tuindorp kwamen, hoe hoger de kameeldoorn en hoe groener het blad, een bewijs, dat hier water in de grond zat. Zelf kwamen ze door een heel bos van geurige eucaliptusbomen. Heerlijk was dat. En ze ademden diep de gezonde geur in. Ze voelden zich zo gelukkig.

„Psssst“, zei Jan, „een slang Joop. Zie je 'm?“

Verschrikt hield Joop haar ezel in. Ze rilde ondanks de hitte, en zag het lange gladde dier na, dat zich geruisloos kronkelend voortschoof, en tussen dor hout verdween.

„Ik zou haast zeggen dat je bleek zag van schrik,“ lachte Jan. Wat was het toch vervelend om een meisje te zijn, dacht Joop; je schrok altijd overal zo van; die Jan, die was nou letterlijk nergens bang voor. Nog niet voor die dikke leguaan die hij toen eens zomaar in de armen nam. Neen zoiets zou zij nooit durven, al heette dat beest toen ook tam.

En zo'n slang . . . Hu, nee zij zou nooit alleen, zonder Jan het geheimzinnige Afrikaanse veld intrekken, je wist nooit wat je te wachten stond.

Ze was bang voor de verschillende vreemde dieren, maar ook voor de kaffers die hier ronddoelden. O wat zou ze schrikken als zij in haar eentje eens een kaffer tegen kwam. Ze was nog

niet aan de zwarte mensen gewend. Jan wel, die ging heel vriend-schappelijk met hen om.

Thuis hadden ze ook zo'n zwarte dienstbode; de vorstin noemde Joop haar, omdat ze zo statig rechtop liep alsof ze van koninklijken bloede was. En daarbij was ze zo lang, en zo keurig gekleed, in een strak bovenlijfje op een heel lange en heel wijde rok, gewoonlijk van kleurige gebloemde stof. Dan had ze een klein schortje voor, en een felgekleurde muts op, die als een hoge toren op haar hoofd stond. Die muts was tevens haar beurs. Zo zag de Herero-vrouw er uit. En ze leek niet alleen trots, maar ze was het ook; ze voelde zich ver verheven boven andere zwarten, die toevallig van een ander ras, van een andere stam waren. Eens hadden zich immers twee vluchtende kaffers in vaders garage verstopt en wilden niet weer weg. Toen had moeder aan Maria, de vorstin, gevraagd eens met hen te praten, want ze schenen noch moeders Afrikaans, noch Duits, noch Engels te verstaan, maar Maria had ontkennend met het hoofd geschud: „Ik praat nie met kaffers nie, missus.” En in vertwijfeling had moeder gevraagd: „Maar jij is toch ook kaffer, Maria?” Maar Maria had verontwaardigd geantwoord: „Ik is nie kaffer nie, ik is Herero.”

En daarmee was de zaak afgedaan. De twee in de garage waren blijven zitten tot vader thuis kwam.

Ja, voor kaffers had Joop een diep ontzag, zij wist ook nooit wat ze tegen hen zeggen moest, en toch wilde ze graag vriendelijk zijn. Vader herinnerde hen er telkens aan, dat een andere huidskleur geen verschil maakt voor God. Voor Hem waren we allemaal gelijk, en de minachting die sommige mensen, en ook zo veel kinderen op school hadden voor „die zwarten” was dwaas en dom.

„Wie zich zelf verhoogt, zal vernederd worden”, zei vader. Je

mocht jezelf niet méér voelen dan een van je medeschepselen. Dat zou heel dom zijn, en daarom vond ze het ook zo verschrikkelijk vervelend, dat ze zo verlegen was tegen Maria, ja tegen iedere zwarte; dan leek het immers net of ze zich te voornaam voelde om tegen hen te praten.

Onwillekeurig vertelde ze haar gedachten aan Jan.

„Dat is onzin Joop,” zei hij, „zolang je die mensen maar niet uitscheldt, en zolang je ze een goed hart toedraagt, is het al goed. De rest komt vanzelf wel. Ik was een beetje eer aan hen gewend dan jij, maar dat doet er niet toe. Hoe langer je in Afrika bent hoe meer je over dat verlegen gevoel heenkomt. Wat een wonder, als je uit Holland komt, waar alleen de knecht van Sinterklaas zwart ziet,” schertste hij. En Joop lachte. Jan had er altijd zo'n slag van haar zorgen weg te nemen. Het was heerlijk zo'n tweelingbroer te hebben.

En Jan dacht: „Wat is ze toch lief, ik ben blij zo'n tweelingzus te hebben. Ik zal altijd voor haar zorgen. Wij willen bij elkaar blijven.”

Jan kon ook niet begrijpen hoe sommige jongens op school minachtend praatten over „dat zwarte goed”; hun vaders en moeders moesten hen toch ook geleerd hebben dat het heel weinig verschil maakt of je nu een zwarte of een witte of wat voor huidskleur ook had.

Eens had hij een zwarte vrouw die op straat struikelde weer overeind geholpen. Ze had een baby op de rug gehad en die was ook gevallen. Even had hij de baby voor haar vastgehouden. O wee, wat hadden de jongens hem toen uitgelachen!

Dat was echt afschuwelijk. Heel lang hadden ze hem er mee geplaagd. Verder waren de jongens heel aardig. Maar je moest

ze niet laten merken dat je het voor de kaffers opnam, want dan sarden ze je. Ze zeiden: „Er is altijd wel een kaffer ergens in de buurt die een rasgenoot op de been kan helpen. Dat hoef j ij niet te doen. Je vernedert jezelf”

Toen had h ij zijn nood geklaagd tegen Joop, zijn trouwe bondgenoot in vreugde en plezier, maar ook in zorgen en verdriet. En Joop had hem toen opgemonterd:

„Trek er je niets van aan. — Wie zichzelf vernedert zal verhoogd worden, weet je dat wel? Ik weet zeker dat de jongens in hun hart je bewonderen, omdat je er je niets van aantrekt van wat zij vinden, en of ze je al uitlachen.” Dat had hem weer getroost, en toevallig had vader diezelfde dag in het gebed gezegd: „ en geef dat wij allen, groot en klein, mede mogen werken aan het Koninkrijk van Christus” En zonder het zelf te willen hadden Jan en Joop elkaar onder het bidden even aangekeken met een blik van verstandhouding.

Ze hadden het begrepen, versjes en teksten leren hielp allemaal niets, als ze niet ook de liefde van Christus in het dagelijkse leven toonden.

Praten kon je over die dingen niet als je nog maar twaalf jaar oud was, behalve misschien tegen je zusje.

Als hij dat zusje toch niet had! Zij was lief en goed. Zij hielp hem. Alle jongens waren te beklagen die geen tweelingzuster hadden.

VIII

Nog altijd sjokten de ezels geduldig voort. Jan en Joop wisten geen van beiden precies de weg. Ze dachten: „we komen er wel” en lieten de ezels maar hun gang gaan. Maar het duurde zo lang, ze wilden nu toch eens kijken, waar ze ergens waren. Dus dit heuveltje op! Daar zouden ze de omtrek overzien.

Maar o wee, daar boven zagen ze niets dan nog meer heuvels.

Dan naar de volgende! Met een vaartje naar beneden en het dal in. Beneden bleven ze even staan bij een boom, waar net grote vruchten aanhingen. Die domme Joop meende eerst dat het kokosnoten waren. Maar dat was helemaal mis.

Het waren vogelnesten, net grote gevlochten ballen, en ze hingen aan een draad van gedraaide grashalmen. De ingang, een klein rond holletje, zat onder in de bal.

„Ik begrijp niet dat de eitjes er niet uitvallen,” zei Joop.

„Och,” zei Jan wijsgeerig, die weervogels zijn zo handig, ze zullen het aan de binnenkant wel zo ingericht hebben dat uitvallen onmogelijk is, met een bedje of een bankje of een hangmatje, of zoiets. De jongen kunnen zo in 't nest nooit nat worden als 't regent, zie je.”

't Was een vreemd gezicht. Ze telden wel meer dan honderd nesten in die ene boom. Telkens vlogen de gele weervogels af en aan. Je zag ze verdwijnen in de holletjes en straks er weer uitschieten, als hadden ze 't heel erg druk.

IX

Verder gingen ze, heuvel op heuvel af, tot ze eindelijk op een hoogte kwamen vanwaar ze een groot stuk wereld konden overzien, en aan de rode daken van Klein Windhoek, die daar zo schilderachtig tussen het groen gedoken lagen, wisten ze weer waar ze waren, en welke kant ze uit moesten.

Ze kwamen nu over een vlakke waar „turkse vijgen” welig woekerden.

De grote gele en oranje bloemen straalden uitdagend, vond Joop. Net of ze wilden zeggen: „Jullie kunnen ons toch niet krijgen, met onze fijne stekelhaartjes die in jullie vel zouden blijven zitten.”

Jan lachte.

„Waarom lach je?” vroeg Joop.

„Ik denk aan de turkse vijgen die door Hollandse dames in bloempotjes worden vertroeteld, en dan noemen ze die schijfcactus. Weet je wel, Grootmoeder had er ook een, en zij keek iedere dag of er niet een schijfje bij kwam; op een bloempje hoopte ze niet eens. Hier weten de boeren niet, hoe ze het lastige goed moeten uitroeien, en 't groeit meters hoog. Waarom willen de mensen zo'n plant laten groeien ergens waar hij toch niet aarden kan? Er zijn toch Hollandse planten genoeg die ook mooi zijn?”

Joop antwoordde niet eens, ze zag al weer wat anders.

„Kijk eens,” riep ze, „wat zou die boom schelen,” en wees naar een kale boom die in de top een grote kluit hooi scheen te dragen.

Ze gingen er heen en ontdekten dat het 't werk van vogels was.

Nest van kolonie vogels.

Een groot nest nam de plaats in van de kruin, en kale dode takken staken er door heen. Wel honderd kleine holletjes waren aan de onderkant van het nest, en kleine vogels glipten in en uit.

Jan was verrukt. Dat was nu natuurlijk het nest van de gezelschaps- of kolonievogels. Die bouwen met z'n allen één groot nest met vele ingangen. En ze keken beide verbaasd naar het grote werk van de vele kleine diertjes, maar de ezels schenen onderwijl ergens anders interesse voor te hebben. Die trokken allebei dezelfde kant uit. Jan en Joop hadden moeite hen op de plaats te houden.

„Wat willen die dieren toch?” zei Jan.

Joop wist het natuurlijk ook niet, maar stelde voor dat ze hen eens zouden laten begaan.

Ze lieten dus de teugels slap hangen, en daarmee waren de ezeltjes erg in hun schik en liepen dadelijk op een drafje naar een smal stroompje, niet breder dan een dakgoot, maar met helder stromend water, waar ze meteen begonnen te drinken.

„Grappig zo gauw zulke stomme dieren dat in de gaten hadden, terwijl wij mensen die zoveel wijzer heten te zijn er niets van ge-

merkt zouden hebben," vond Jan, en hij stelde voor dat ze de dieren aan een boom vast zouden binden, om dan zelf te zoeken

De ezeltjes liepen dadelijk op een drafje naar een smal stroompje.

waar het water vandaan kwam. Ze konden de ezels immers altijd makkelijk weer terug vinden als ze het beekje maar volgden. Zo gezegd, zo gedaan.

Het was maar goed dat ze zonder de dieren gegaan waren, want het struikgewas bleek soms nogal dicht, zodat ze er door moesten kruipen, en dat zou op de rug van een ezel veel te moeilijk geweest zijn.

Jan stak zijn hand in het water. Dat was warm, en hoe verder ze liepen hoe warmer het water werd, en ze begonnen te geloven dat ze helemaal toevallig en dank zij de knappe ezeltjes het doel van hun tocht bijna bereikt hadden.

En ja, ineens, nog voor dat ze het verwacht hadden stonden ze voor de ingang van een donker hol, bijna helemaal verborgen door de dichte struik die er vlak voor stond. Het beekje dat uit het hol tevoorschijn kwam, stroomde onder de struik door.

„Daar zijn we er nou,” riep Jan blij, terwijl hij zijn zaklantaarn-tje tevoorschijn haalde, „ik zal wel voor gaan, en goed bukken hoor, anders stoot je je hoofd.”

„Ooooooooh” gilde Joop, net toen ze Jan naar binnen volgen wilde.

„Wat heb je?” vroeg Jan.

„O, ik durf niet verder.”

„Waarom niet?”

„Er vloog iets langs mijn hoofd.”

„O,” zei Jan kalm, „dat zal wel, en er zal nog wel meer komen vliegen. Dat was een vleermuis, ik heb er ook al een gezien, ze komen op mijn lichtje af,” en meteen fladderden er weer twee, drie, vier, nog meer, geruisloos aan hen voorbij.

„Huuu,” schrikte Joop opnieuw, en ze greep Jan in de rug terwijl ze haar hoofd tegen hem aandrukte. „Ik durf niet, ik wil terug.”

„O Joop,” zei Jan, een beetje boos, „als je nu wilt dat ik vreselijk

kwaad word, moet je zo kinderachtig doen. Een doodgewone, onschuldige vleermuis, ben je daar nu bang voor? Wat dacht je dan dat zo'n onnozel dier je zou doen?"

„Ze, ze . . .” begon zus, „de mensen zeggen . . . ze kruipen in je haren . . .”

„Praatjes,” zei Jan kwaad. Ik heb nog nooit gehoord dat dat werkelijk gebeurd is, en wat dan nog? Bovendien heb je een hoed op, daar mogen ze toch wel even op uitrusten?"

Het huilen stond Joop nader dan het lachen, maar ze vermande zich en kroop dapper achter hem aan, al verder en verder het hol in.

Diep gebogen en wijdbeens kropen ze voort, aan iedere kant van het beekje een voet. Soms staken ze een voet even in het water, en merkten dan hoe het al warmer en warmer werd. Ook fladderden al maar meer vleermuizen om hen heen, wel bij tientallen tegelijk, zeker opgeschrikt door het licht.

Nu verbaasde Jan zich over zijn zusje. Ze hield zich merkwaardig goed; ze had zeker ingezien dat een vleermuis werkelijk niets anders doet dan fladderen en muggen vangen.

Ja, het was waar. Joop raakte helemaal over haar angst heen, het was ook eigenlijk dom om je zo'n dwaze vrees voor die dieren aan te laten praten.

„Ik zit al vol vleermuizen,” vertelde Jan, ze zitten op mijn arm en op mijn blouse, bij jou komen ze natuurlijk niet omdat je zoo mooi achter mij aan kruipt.”

„En dat zal ik dan maar mooi blijven doen,” dacht Joop, ze vond zichzelf al dapper genoeg met al dat gefladder om haar heen.

„Ik wou dat ik sandalen aan had,” zei ze, ieder ogenblik ben ik bang dat ik ergens in trappen zal.”

„Wees maar niet bang hoor,” bemoedigde Jan, ik zal wel uitkijken en je waarschuwen. De stenen zijn in elk geval prachtig glad, je zult de voeten geen pijn doen.”

Het werd verbazend warm in het hol, en het rook er sterk naar zwavel.

„We zullen toch niet stikken van vergiftige dampen of zo?” vroeg zus bang, „het is hier zo benauwd.”

„Welnee,” spotte Jan, „en die vleermuizen dan, die kunnen hier toch ook leven?”

„Nou ja, vleermuizen, maar dat zijn geen mensen, hun longen kunnen er misschien beter tegen dan de onze.”

Het werd heel warm, Joops voorhoofd straalde, telkens moest ze haar gezicht afvegen.

„He,” zuchtte ze, „hoe lang wou je nog doorlopen, ik word zo moe en stijf van dat moeilijke stappen en de kromme rug.”

„Och toe, zus,” smeekte Jan, „hou nog even vol, ik wed dat er dadelijk wel een plek komt waar we kunnen staan.”

Hij had gelijk, ineens waren ze in een rond gewelf, net een koepel uitgehouwen in de rots. In het midden van de vloer was een kolk vol van het heldere hete water. Joop stak haar teen er voorzichtig in. Kokend was het niet, maar ze trok haar voet toch met een gillette terug.

Vleermuizen fladderden als een lastige zwerm om hen heen, ze zetten zich op hun hoed, op hun kleren, ja overal.

Jan lachte: „Ik geloof dat je niet erg bang meer voor vleermuizen bent.”

„Nee,” zei Joop, „dat hielp me toch niets. En ik wou ook jouw plezier niet bederven door als een bang kind terug te gaan. Toen heb ik tegen mezelf gezegd: „Toe Joop, wees nou niet zo ver-

velend," en dat hielp, ik geef er nou niets meer om. Kijk, er zitten er massa's op me. Als ze fladderen lijken ze zo groot, en als ze gaan hangen zijn het maar zulke kleine beestjes. Ik durf er ook wel een in mijn hand nemen." En ze pakte er een van haar mouw en hield hem in haar hand gevangen.

„Och och," zei ze, „wat zijn ze klein, het is net een donzig pluusje. Ik wist niet dat ze zo nietig waren."

„En als je dat eenmaal weet, vind je het echt mal, dat de mensen daar nu dikwijls zo bang voor zijn. Maar kijk nou eens!"

Jan richtte zijn licht op de wanden van het gewelf. Die waren grijs-zwart, alsof er een dikke walm tegen hing.

„Wat ziet dat er typisch uit," zei Joop, maar toen door het licht opgeschrikt uit die walm tientallen, ja wel honderd vleermuizen opvlogen, begreep ze het. De muren van het gewelf waren met die kleine diertjes behangen. Zij aan zij hadden ze zich vastgeklemd, zodat ze een aaneengesloten fluwelen kleed vormden. Een diepe zucht ontsnapte Joop. Als je ooit bang was voor vleermuizen, dan was je er voorgoed van genezen na een bezoek aan deze grot. Het leek wel of al de vleermuizen uit de hele wereld hier samen waren gekomen.

„Als je nu geen hoed op had zouden er waarschijnlijk ook wel wat in je haren zitten," lachte Jan, „want er zitten er vijf op je hoed."

Joop vond het helemaal niet griezelig meer, nee integendeel ze wou hier nog wel eens heen, en dan met vader en moeder.

Maar het beekje ging nog verder, en de tunnel ook, het gewelf en de kolk waren alleen maar plaatselijke verwijdingen.

„Verder gaan?" vroeg Jan, en liet gedachteloos het licht op haar schijnen om te zien wat voor gezicht ze trok, maar dat was

een lelijke streek, want de vleermuizen fladderden nu op haar aan, zodat ze de ogen dichtkneep en de handen voor het gezicht hield.

„Een klein beetje bang ben je dus nog well!” lachte Jan.

Joop werd bijna boos. „Wat een onzin”, viel ze uit. Als je een emmer water in mijn gezicht gooit moet ik ook de ogen dichtknijpen, maar daarom ben ik nog niet bang voor water! Plaag me maar niet en laten we gauw kijken waar het water nu eigenlijk wel vandaan komt.”

Dus werd de tocht voortgezet. De gang waar ze nu door moesten, bleek nog nauwer te zijn dan de vorige, zodat ze er op handen en voeten door moesten kruipen. Maar al gauw waren ze in een tweede gewelf, lang zo groot niet als het eerste, maar toch zo hoog, dat je er behoorlijk in kon staan. Vleermuizen waren hier maar weinig.

Hier borrelde het water dampend uit de grond op. Nu hadden ze dus werkelijk de bron gevonden. Er hing een sterke zwavel-lucht, en het hol was vol damp, waar men moeilijk doorheen kon kijken.

„Het is hier om te stikken,” zei Joop, „laten we maar gauw weer gaan.”

„Ja . . .,” zei Jan, en hield meteen stil, want ze hadden plotse-ling een eigenaardig geluid gehoord, een zacht gebrom, of ge-kreun . . .

„Hu,” schrok Joop, en greep zich aan Jan vast, „kom gauw mee,” en ze wilde hem de nauwe gang weer in duwen om zo gauw mogelijk weer buiten te komen. Wie weet wat voor ver-scheurend dier ze in zijn slaap gestoord hadden.

Maar Jan had helemaal geen haast, en omdat Joop niet vóór

durfde gaan, en in elk geval niet zonder het licht van Jans lantaarn, moest ze ook wel wachten.

„Kom nou Jan,” smeekte ze, „ik ben zo bang, zo vreselijk bang.”

Maar Jan was niet bang, Jan was nooit bang. Dat paste een jongen niet, vooral niet als die jongen voor een bang zusje zorgen moest. Als zij bang was, dan werd hij altijd juist veel moediger.

En hij was zo nieuwsgierig!

Hij wilde weten, wat hij had gehoord.

Met de lantaarn zocht hij langs de wal van het hol, en ineens sprong hij naar een hoek. Daar lag iets!

Hij knielde er bij neer, en kon van verbazing en ontsteltenis eerst geen woord uitbrengen.

Joop, die angstig op dezelfde plaats was blijven staan, hoorde hem eindelijk mompelen: „Och, och, die arme stakker.” En toen: „Zus, kom eens hier” en hij lichtte haar bij, zodat ze veilig komen kon. Wat zag ze daar?

Een kindje was het. Een naakte, donkerbruine kafferbaby.

Zuchtend en hijgend, de ogen half gesloten, lag het daar op een bedje van lompen.

Joop voelde voorzichtig aan een wangetje. Dat was gloeiend heet. „Waarom zouden ze het hier neergelegd hebben,” fluisterde ze.

„Tja,” Jan haalde de schouders op. „Hij was zeker ziek; die kaffers hebben zulke eigenaardige gewoonten. Je weet soms niet, misschien is het een offer aan den regengod. Of misschien heeft hij een besmettelijke ziekte, dat ze hem daarom afzonderen. Of ze denken dat hij van de dampen hier beter kan worden. We moeten het aan vader zeggen, dan zal die”

Hier viel Joop hem in de rede.

„En die arme stakker hier maar laten liggen?” zei ze verontwaardigd. „Zie je dan niet dat het kindje hard ziek is? We kunnen geen ogenblik wachten. We moeten het dadelijk meenemen naar huis. Het moet gewassen worden en frisse lucht krijgen. Zie je niet hoe hij ligt te hijgen en te happen. Als we eerst vader gaan raadplegen is hij intussen misschien doodgegaan!”

„Ja maar, als de moeder van het kind . . .” begon Jan.

„Moeder van het kind,” zei zus kwaad, „daar trek ik mij niets van aan, als die haar arme kind hier dood wil laten gaan, dan moet ze maar eens zoeken waar het gebleven is. Met zulke moeders kan ik geen rekening houden,” en meteen sloeg ze de lappen om het kindje heen, pakte het op, en droeg het naar de uitgang.

„Het arme worm stinkt van verwaarlozing,” mompelde ze.

„De moeder bedoelt het misschien heel goed,” weerlegde Jan.

Joop antwoordde niet eens meer. Ze hóórde zeker niet, zo verdiept was ze in haar taak. Het was nu nog veel moeilijker om door de nauwe gang te kruipen, met een baby op de arm. In haar opwinding was Joop voorgegaan, zodat de weg vóór haar onheilspellend donker was, al trachtte Jan van achteren af haar bij te lichten, maar gelukkig, toen ze in het vleermuizengewelf gekomen waren, konden ze omruilen, en ging Jan weer voor. Joop maande Jan voortdurend aan tot spoed, ze lette op geen vleermuizen, ze keek nauwelijks waar ze liep, ze dacht alleen maar aan dat hoopje menselijke ellende dat ze in de armen droeg. „Gauw er mee naar moeder,” dat was haar enige gedachte. Moeder zou wel zorgen.

X

De ezels stonden geduldig te wachten, en schenen zich verzadigd te hebben aan water en blad, want stil en dromerig stonden ze, de koppen bij elkaar.

Eerst hielp Jan zijn zusje tot ze goed zat met haar levend vrachtje, en voort ging het toen. Joop liet nu haar ezeltje zo hard lopen als 't dier maar kon.

De buitenlucht scheen de arme baby al direkt goed te doen, want af en toe gingen de oogjes open. Knipperend gingen ze dan meteen weer dicht, want 't zonlicht was ook zo fel. De ademhaling was niet meer zo hijgend en moeilijk.

Zwijgend reden ze een tijdje en zochten naar de hoofdweg die ze maar niet konden vinden. Ineens zei Joop:

„Ik kan niet meer. Ik krijg zo'n verschrikkelijke kramp in mijn arm,” en aan haar pijnlijk vertrokken gezichtje zag Jan wel dat het haar ernst was. Ze hielden stil. Jan sprong uit het zadel, en hielp toen Joop van de ezel.

„We moeten proberen een draagband te maken voor de baby,” zei Joop. Als ik hem in een doek op mijn rug kon hebben, net zoals de kaffermoeders dat doen, dan zou ik er niet zo moe van worden.”

Ja, dat was een idee, vond Jan ook, maar hoe moest dat? Geen

van beiden hadden ze overtollige kleding aan die ze daarvoor konden gebruiken.

„Mijn rugzak,” opperde Jan. Maar toen zus het ding monsterde keurde ze het onmiddellijk af. Daar zou 't kind rechtop in moeten zitten, nee, dat kan toch niet; hij moet beslist kunnen liggen. Wacht, ik ga maar wat op een steen zitten om uit te rusten, en dan maar weer net zo verder.”

„Wil ik eens proberen of ik het kindje kan dragen?” opperde Jan, met twijfel in zijn stem.

„Nee, nee,” zei Joop beslist, „laten we daar nu niet mee beginnen, ik zou zo in angst zitten als jij het vast had. Zie je, dat kunnen jongens immers toch niet. Als het nu nog een gezonde baby was”

„Ja,” moest Jan toegeven, „ik zou het eigenlijk ook erg griezelig vinden.”

Joop moest ondanks haar zorgen toch even lachen: Jan zette er zo'n zielig, besluiteloos gezicht bij.

Waren ze nu maar gauw op de grote weg! Hier op de prairie zag je nergens een huis, waar je hulp kon krijgen. Gingen ze wel de goede kant op?

„Wacht, ik zal eens gauw op die berg daar klimmen om de omtrek te verkennen,” zei Jan.

Joop knikte, dat was een goed idee. Intussen kon zij uitrusten en als Jan terugkwam, konden ze de kortste weg naar huis nemen. Zo'n baby was te zwaar om hem lang vast te houden.

Wat zat ze hier eenzaam nu Jan weg was. Waar was hij? Onrustig zocht ze hem langs de berghelling. Ze wou hem zien, dan zou ze zich niet zo verlaten voelen in de wildernis.

Wezenloos lag het kindje in haar armen. 't Maakte geen enkele

beweging. Pakte ze een handje even vast, dan viel het slap weer neer. De oogjes waren op een kiertje na dicht. Dat leek zo angstig! 't Zou hier in haar armen toch niet sterven? O, wat moest ze dan beginnen? Had ze niet beter gedaan het maar in de grot te laten liggen?

Waar was Jan? O, gelukkig, daar zwoegde hij tegen de helling op. 't Viel hem niet mee; hij schoot zo langzaam op.

Eindelijk was hij toch boven.

Joop zag hoe hij tuurde in alle richtingen, een hand boven de ogen. Dan zocht hij in de diepte of hij h  ar ook zag. Zij wuifde met een zakdoek. Nu kreeg Jan haar in het oog en zwaaide terug, en maakte dan met de handen een beweging van „ik weet het niet.”

„Och,” zuchtte Joop bij zich zelf, we zullen toch niet w  er verdwaald zijn?”

Dat kon gemakkelijk in de wildernis. Het was natuurlijk niet zo erg, zolang je geen kleine vondeling bij je had, die je zo gauw mogelijk goede verzorging wilde geven. Jan en zij gingen zo dikwijls samen er op uit als ze een dag vakantie hadden. Meestal hadden ze brood bij zich en moeder vond het dan gewoonlijk niet erg als ze wat laat thuis kwamen. Ja, verdwalen deden ze dikwijls, maar kwamen toch altijd voor donker wel weer thuis. Het moest al heel gek gaan, als je niet wel eens een boerderij voorbijkwam of een kaffer ontmoette aan wien je de weg kon vragen.

Jan kwam springend de berg weer af, en was in korte tijd bij zijn zuster; hij zette zich naast haar, en moest eerst op adem komen voor hij kon vertellen. Schuw keek hij naar het zwarte kindje op Joops schoot en met een jongensachtige beweging van het hoofd vroeg hij: „Wat denk je er van, is het al wat beter?”

Zus haalde de schouders op: „Ik zal blij zijn als moeder hem over kan nemen, wat weet ik eigenlijk van kleine kinderen! ik ben zo bang, Jan . . .” en angstig keek ze hem aan.

Maar Jan probeerde vrolijk te kijken en zei: „Dat komt allemaal wel terecht. Het ergste is dat we een beetje verkeerd gereden hebben, we zijn op weg naar Gobabis; het is ook zo bedrieglijk. Als we nu maar steeds zorgen dat we de zon in de rug houden, dan komen we op de straatweg. Hoe laat zou het zijn?” Hij keek even naar de zon. „’t Is al wel over vijf. We moeten maar gauw weer opstappen. Kun je alweer, Joop?”

„Ja dat zal wel gaan, mijn arm is helemaal uitgerust, maar we zullen na een tijdje wel wèèr even af moeten stappen want ik kan het niet lang achter elkaar volhouden.”

„Je moet proberen het tot de grote weg uit te houden, daar komt ons wel eens een auto achterop, die zal ik aanhouden en dan kun jij met de baby meerijden,” bedisselde Jan. „Maar waar zijn onze ezels?”

Beiden keken ze om zich heen. Maar de beide grauwttjes waren nergens te zien. Jan ging naar de plek waar hij meende de twee dieren te hebben bevestigd, en vertelde: „Ze zijn er vandoor gegaan met de boom waar ik ze aan vast gemaakt had.” Zijn gezicht stond zorgelijk, maar optimistisch voegde hij er aan toe: „Ze kunnen natuurlijk niet ver zijn; ik zal ze wel even gaan halen.”

Weer bleef Joop alleen met de baby.

Wat hadden ze toch een pech!

Had ze maar naar Jan geluisterd en ’t kindje in de grot gelaten.

Nu liep de moeder misschien al te zoeken.

O, ’t was ontzettend.

Als 't kindje nu eens stierf onderweg!

Gelukkig, daar kwam Jan terug met een ezel.

„Hem heb ik al vast te pakken,” zei hij, „maar de ander zie ik nergens”.

„Hoe komt het, dat ze weg konden lopen?” vroeg Joop.

„De stam waar ik ze aan gebonden had, was vergaan en ze hebben hem stuk gebeten en gerukt en toen zijn ze met de stukken er vandoor gegaan en deze is er mee in de doornstruiken vastgeraakt. Daar heb ik hem kunnen pakken.”

„Nou,” zei Joop vinnig, „dan mag je voortaan wel beter uitkijken.”

Dat vond Jan naar. Hij mopperde, dat je dat zo gauw niet zien kon en zette een verdrietig gezicht.

Zus had al weer spijt van haar vinnigheid.

„Laten we nu niet kibbelen,” zei ze. „Laten we afspreken, wat we moeten doen om hier vandaan te komen.

„Rijd jij maar met het kind naar huis,” vond Jan, „ik loop wel tot ik op de weg kom, en daar komt me dan wel een auto achterop die me mee wil nemen.”

Joop dacht even na. Dan zou zij dus alleen op haar ezeltje voort moeten, met de baby in haar arm . . . en als ze dan moe werd, wie moest haar dan helpen met af te stijgen? En als ze de weg niet kon vinden . . . Jan was een veel betere padvinder dan zij . . . zij zou natuurlijk verdwalen . . .

Nee, dat nooit . . . Maar wat dan? Met hun drieën op één ezel? Dat was nog zo'n gek idee niet. Dan kon Jan Joop tenminste nog steunen bij het dragen van de baby.

Ze probeerden het. Jan zette zich vlak achter Joop. Het leek of dat prachtig zou gaan. Er was plaats genoeg, maar o wee,

grauwtje wilde geen stap verzetten. Lieve woordjes, boze bedreigingen, niets hielp. Dat vrachtje was hem veel te zwaar. Wat nu? Als Jan naast Joop voort moest lopen duurde het veel te lang. Wanneer zouden ze dan thuis zijn! En als het donker werd zouden ze helemaal de weg niet meer vinden. En de duisternis overviel je hier in Zuid-West altijd zo plotseling. Zodra de schaduwen iets langer begonnen te worden, zakte de zon zo vlug en was het meteen donker. Een lange schemering, zoals in Holland kende men hier niet.

„Jan,” zei Joop, „jij moet zo vlug je kunt naar huis rijden en vader halen. Jullie tweeën komen dan in de auto terug om mij te zoeken. Ik zal proberen het spoor van de ezel te volgen, en jij moet goed onthouden hoe je gereden hebt. Tegen de tijd dat jij met vader terug komt, ben ik misschien al op de grote weg.

Jan keek zijn zusje met bewondering aan. Was dat Joop, die zo bang was om alleen door het Afrikaanse veld te trekken?

Was dat Joop, die er nooit zonder hem op uit durfde? Joop met haar vrees voor de zwartjes? Wist ze wel wat ze voorstelde?

„Maar Joop” begon hij.

„Nee nee,” zei ze, „geen maren, ga maar gauw. We hebben geen tijd te verliezen. Ik geloof dat het later is dan we denken. Kijk eens naar de zon.”

Ja, die werd al bedenkelijk rossig, hoewel ze nog boven het gebergte stond.

Wat kon die volgzame zus nu ineens bedisselen en bevelen, en ze deed zo beslist; ze moest wel gehoorzaamd worden. Er hielp niets aan. Hij kon nu wel gaan weerleggen en overwegen, maar zij zou hem toch niet laten uitspreken en hem eenvoudig wegsturen. Ze had haar plan goed voor elkaar. Dus zei hij alleen

maar: „Je bent een dapper zusje,” sprong op het ezeltje en reed weg.

Joop met het kindje in de armen volgde zijn spoor. Zulk dragen vond ze helemaal niet zo moeilijk. Nu kon je tenminste de beide armen goed gebruiken, zonder ook nog een ezel te moeten sturen.

Ongeduldig reed Jan verder: telkens gaf hij de ezel een tik op de dijen. Hij vond het ellendig om zijn zusje zo in de eenzame wildernis achter te moeten laten. Nu en dan keek hij om en zwaaide met zijn vrije arm om haar moed in te spreken. Maar ten slotte kwam hij aan een kopje, waar hij om heen moest rijden en nu konden ze elkaar niet meer zien.

„Als ze mijn spoor nu maar volgen kan,” dacht Jan bezorgd. Hij begreep wel, dat ze in het lange dorre gras haast niet zou kunnen herkennen.

En in het zand . . . , ja, daar konden ook wel andere ezels gelopen hebben.

Ezels liepen er hier immers overal rond. Die hielden je 's nachts uit de slaap met hun gebalk, en waren de schrik van menschen met tuintjes, zoals moeder.

O, als Jan daar nog aan dacht!

Wat had het moeder een zorg en moeite gekost voordat ze eindelijk haar tuintje klaar had gehad, dagen en dagen waren er kaffers bezig geweest om gaten in de steenachtige bodem te hakken, waarin toen karrevrachten vol goede aarde gedaan werden, voordat moeder met zaaïen en planten had kunnen beginnen. Een tuinslang had vader gekocht waarmee het tuintje 's morgens vroeg en 's avonds laat nat gespoten werd. En binnen korte tijd had moeder allerlei bloemen in de tuin gehad. En er was een hekje omheen en vader had het poortje met een klink voorzien

zodat het vanzelf dichtviel en nooit open kon blijven staan. Maar ondanks die goede voorzorg hadden ze eens op een morgen twee ezels gevonden, gevangen binnen de omheining van moeders tuintje. Ja, in Holland mochten ezels al dom heeten, hier waren ze zeker heel slim, hoe hadden ze anders de klink op kunnen lichten om naar binnen te komen? Terug gaan konden ze niet, dat was ook veel lastiger. Och och, toen was het met moeders tuintje treurig gesteld geweest: de aarde omgewoeld, en alle planten opgegeten. Arme moeder, de tranen waren in haar ogen gekomen, toen ze het zag. Vader had haar getroost en weer een kafferboy gehoord die de boel gauw weer opknapte, en binnen drie weken had moeder al weer bloemen gehad.

Alles groeide gelukkig heel hard in Zuid-West, als er maar water bij kwam. Moeder had wel zuur gekeken, toen na drie maanden de rekening van de waterleiding zo hoog was. D a a r had ze niet aan gedacht, maar ze had het er toch wel voor over.

Wat dwaalden je gedachten heerlijk, dacht Jan, als je zo door het stille landschap reed. Was hij al haast bij de weg? Het was verder dan hij gedacht had. Als zijn ezeltje het maar volhield, want als zo'n dier moe werd, kon het gebeuren, dat hij het zomaar ineens vertikte, en wat moest je dan? Dan stond je, en kon Joop al maar wachten, wachten, en verlangend uitkijken, en er kwam niemand.

Maar gelukkig, na een half uur draven, heuvel op heuvel af bereikte Jan eindelijk de weg. Gelukkig, nu was het niet meer zo ver. In twintig minuten kon hij thuis zijn. Zijn lastdier, dat het ook scheen te begrijpen kreeg nu ook haast en holde met vernieuwde energie over de weg.

In de weinige auto's die hem passeerden keek men hem lachend

na: Jan was echter te ernstig gestemd om er op te letten. Onder andere omstandigheden zou hij het misschien prettig gevonden hebben als de mensen zo naar hem keken met een blik van: „Zo'n jongen toch, zie hem toch eens met zijn blote benen er over galopperen.

„Die arme Joop,” dacht hij telkens, „zou ze erg in de rats zitten?” Zijn ezeltje moest een paar suikerklonten hebben als hij thuis was, omdat het zo mooi hard gelopen had. Hoe zou het de ondeugende weggelopen kameraad intussen gaan? Zou die misschien al thuis zijn, of had hij het vrije veld verkozen, om niet meer terug te komen? Dat zou nog jammer zijn van het keurige zadel dat nog zo nieuw was. Een ezel kregen ze gauw genoeg weer, die waren zo goedkoop, vader had maar twee shilling voor deze twee betaald. Daar was nog wel aan te komen.

Ha, daar kreeg hij hun berg in het oog met de geliefde vesting. Nu nog een eindje zwaar klimmen en Jan was thuis.

Maria, de zwarte vorstin, stond dromerig te turen voor de keukendeur.

XI

„Assamblief toch, Maria, vat jij vir hom,” zei Jan, zijn best doende mooi Afrikaans te praten, en reikte haar de teugels. Maria kon het dier wel even stallen. Jan holde het huis binnen.

„Moeder, Moeder!!!!” riep hij dringend.

Moeder kwam te voorschijn en vroeg: „Is er iets?” en verschrikt omdat hij maar alleen was: „Waar is Joop?”

„Waar is vader?” vroeg Jan en vergat haar antwoord te geven, maar de angst op moeders gezicht ziende stelde hij haar gerust: „Er is niets met Joop, we hebben alleen een ezels verloren, en nu wacht zij op vader met de baby.”

„Baby?”

„Ja, we hebben een baby gevonden, maar dat zullen we U allemaal wel uitleggen als ik eerst vader maar heb, anders zit Joop zo lang in angst, de stakker, ze hield zich zo dapper toen ze achter moest blijven.”

„Vader is even naar de stad, hij moest nog een paar boodschappen doen”

Jan zuchtte diep. Wat hadden ze een pech vandaag!

„Waarheen moest hij?” vroeg Jan.

„Ik weet het niet zeker, maar ik denk naar Voigts,” zei moeder peinzend.”

„Ik zal proberen,” zei Jan, en liep naar de telefoon.

„Zal ik het doen?” vroeg moeder.

„Wel nee, laat mij maar,” antwoordde Jan groot.

„. . . Ja, Jan Dekker, het zoontje van Dekker van de Petroleum Maatschappij,” hoorde moeder hem in het Duits zeggen, en lachend dacht ze: „Wat wordt die Jan al groot, dat telephonerde daar zo maar in het Duits.”

De kinderen hadden het in 't begin wel moeilijk gehad met de verschillende talen die hier gesproken werden, Engels, Duits en Afrikaans, maar ze hadden zich er aardig doorheen geslagen, en redden zich overal.

Ha, daar was vader. Jan deed zijn verhaal en het korte gesprek eindigde met „ja vader.”

„Wat een geluk moeder, dat vader daar nog was, nu komt vader direkt,” zei Jan.

„Kom nu eens even kalm zitten,” maande moeder, „en vertel mij eens gauw wat er gebeurd is, ik ben zo ongerust!”

Nu vertelde Jan haastig het hele avontuur, en moeder merkte wel hoe hij zijn zusje bewonderde, maar ook hoe vreselijk ongerust hij zich over haar maakte.

„Ik wist ook heus niets beters te bedenken, moeder,” zei hij met enig schuldgevoel in zijn stem. „Ze was zo koppig, en toen dacht ik ook wel dat het 't beste was, zoals zij zei, maar weet U, ze is altijd zo bang geweest alleen, en . . . je kunt nooit weten, Afrika is Holland niet,” en hulpzoekend keek hij moeder aan, maar op haar gezicht zag hij zijn eigen onrust weerspiegeld; hij moest haar niet nog banger maken.

„Er kan natuurlijk niets gebeuren,” vervolgde Jan nu, kwasi-onverschillig, het is alleen maar zielig voor Zus dat ze zo lang zou moeten wachten. U moet intussen maar vast wat klaarmaken

voor de baby, die zal wel gewassen moeten worden en dan natuurlijk in een bedje Daar is vader."

Jan holde naar buiten en even later hoorde moeder de auto weggrijden.

„Je wist met zulke kinderen ook nooit wat je boven het hoofd hing," overlegde ze. Telkens kwamen ze met het een of andere huisdier thuis, dat dan na enige tijd wegens al te grote ongerieflijkheid maar weer weg moest En nu een baby, dat was wel heel merkwaardig.

't Was begonnen met de ezels. Die waren natuurlijk wel praktisch omdat het zo heet en vermoeiend was van en naar school, en bovendien alle kinderen die buiten het dorp woonden gingen per ezel naar school; leuk was dat, en eenmaal per jaar, op „Union day", 31 Mei, dan waren er ezelraces, waar al de ezelbezitters aan mee mochten doen. Och ja, de schoolkinderen hadden hier allerlei pretjes waar men in Holland niet aan dacht. 't Beviel de kinderen hier best. Zij vond het land ook wel mooi, hoewel erg droog. Ze verlangde toch erg naar het vaderland.

Na de ezels hadden ze een aantal schildpadden mee naar huis gebracht, die liepen hier nog ergens rond, daar had men weinig last van, tenzij ze in haar tuintje kwamen en de malse blaadjes opaten Nee dan was die meerkat erger geweest, die krabbelde aan haar stoelen en tafels, knabbelde aan vloerkleedjes, en liet hier en daar presentjes achter anders een leuk dier, zo tam en grappig! Als ze hem bestrafte ging hij op de achterpootjes zitten en keek haar met een schuin kopje vragend en guitig aan. 's Morgens zodra de zon opkwam klom hij in de vensterbak om zijn witte buikje in de zon te warmen. Waarom hij meerkat heette? 't Dier kwam in Brehm niet voor, daar heette een of

ander aapachtig diertje „meerkat“. Die Kleine Pedro van hen was een overgang tussen een rat en een eekhoorn, vond zij altijd. De kinderen zeiden: 't leek meer op een kleine kangoeroe . . . hoe ook, 't was een aardig maar lastig huisdier, daarom had ze het cadeau gedaan aan een anderen jongen die wel eens kwam spelen. Maar dat hielp ook niet. De volgende dag al kwam het dier weer aanlopen, met een stukje afgeknabbeld touw om de nek . . . ! Toen was ze geroerd geweest door zoveel trouw en had hem weer een tijdje verdragen, maar toen

Pedro, de „meerkat“.

het haar te lastig werd en Pedro de grond in haar tuintje omwoelde en er de plantjes uit haalde, besloot ze om als de kinderen naar school waren een heel verre wandeling te gaan maken met Pedro in een mandje en als ze heel heel ver was zou ze Pedro achterlaten in de wildernis, waar hij gauw genoeg zijn kameraden en soortgenoten weer zou vinden en verder gelukkig zijn in het vrije veld. Dus had ze een wandeling gemaakt wel van een uur, en had Pedro ergens achter een heuveltje neergezet, waar hij dadelijk heel geïnteresseerd begon holletjes te graven. „Gelukkig,“ had ze gedacht, „als hij van zijn werk opkijkt ben ik al lang ver weg, en vindt hij me niet terug“

Toen de kinderen uit school terug naar Pedro zochten, had zij zich verraderlijk van den domme gehouden, maar 's nachts om half drie was ze gewekt door het gekrab van scherpe nageltjes tegen een deur. En ze had het geluid dadelijk herkend. Vlug had ze de deur open gemaakt, en Pedro was haar dartelend tegemoet

gesprongen, uitgelaten als een jonge hond, en blij over dit weerzien. Toen had ze zich wel heel wreed gevoeld tegenover de kleine Pedro. Hij was stoffig geweest als van een lange reis, en zijn pootjes trilden. Wat had hij gulzig het kopje melk leeggedronken dat zij hem voorgehouden had. Toen had ze waarlijk de vieze kleine Pedro tegen zich aan gedrukt, en het zenuwachtig schokkende lijfje gestreeld, en hem daarna in een mandje met lappen gelegd waar hij zich als een zoet kindje had laten toestoppen.

Daarna was Pedro's toekomst verzekerd, en even onafscheidelijk gebleven van het huishouden als ieder van hen.

En van Pedro dwaalden moeders gedachten weer naar haar dochtertje Joop. Het arme kind, wat zou ze verlangend uitkijken. Ze was weinig gewend nog aan het Afrikaanse veld. En ze was ook zo bang voor slangen.

Dat was het ergste, wat Jan nog ooit mee naar huis gebracht had! Een grote python. Die jongen was nu letterlijk nergens bang voor. Hoe hij er aan gekomen was, wist ze nog niet, maar op zekere dag was hij met een troepje jongens er mee aan gekomen, in een zak geknoot, en voortgetrokken op een vierwielig wagentje.

„We hebben een reuze-slang Moeder,” had Jan vrolijk geroepen, en bij haar verschrikte gezicht hadden die stoute jongens nog gelachen, maar haar verzekerd dat hij heus heel zoet was.

Met vereende krachten was een slangenhuis gebouwd, en daarin lag het dier maar lui en log opgerold. Hoe konden de kinderen toch aardigheid hebben in zo'n huisdier.

O, die kinderen!

En vandaag brachten ze maar eventjes een baby mee, en moeder moest maar zorgen dat er iets voor de ontvangst van het kindje klaar was. Ze zou maar dadelijk beginnen.

Ze had een mooie langwerpige mand, die ging ze vlug als bedje inrichten. Ook zette ze vast alles klaar wat er voor een badje nodig zou zijn. Hoe oud zou het kindje zijn? Was er ook een zuigfles nodig? Dan zou ze Maria even sturen, maar nee, dat duurde dan weer veel te lang eer die terug was. De vorstinnen liepen zo statig en langzaam. Beter kon vader even gaan als hij thuis kwam.

Zenuwachtig redderend liep moeder door het huis; dan bedacht ze dit, en dan dat, en telkens keek ze uit het raam of er nog niets kwam, en ze liep om het huis om naar alle richtingen te kunnen zien. Ze wist ook eigenlijk niet w a a r ze kijken moest.

Het was toch misschien niet goed van haar dat ze de kinderen zo alleen liet trekken, ze waren nog maar twaalf jaar. Je kon nooit weten wat er gebeurde. En hoe wist je wat er in de hoofden van die zwarten omging als ze je zo nors-zwijgend voorbijliepen?

En hoe langer het wachten duurde, hoe banger moeder zich maakte. En nu werd het donker ook, dat was erger. Was ze maar meegegaan met vader en Jan, dan zat ze hier nu niet alleen met haar onrust.

„Geen musje valt ter aarde zonder de wil van den Hemelsen Vader.” Het was of het haar toegefluisterd werd. En kalmer nu zette ze zich bij het raam vanwaar ze een groot gedeelte van de weg kon zien.

„Het is goed voor de kinderen, dat ze ervaring opdoen,” zei vader altijd, „daar worden het flinke mensen van.”

Ja, flink waren Jan en Joop wel. Ze moesten ook zelf de gevolgen van hun daden maar onder de ogen zien. Ze zouden niet in zeven sloten tegelijk lopen.

Moeder lachte. Neen, dat zouden ze zeker niet, want er was hier zelfs niet één sloot te vinden.

XII

Toen Joop haar broertje achter een heuvel had zien verdwijnen, werd het haar wonderlijk te moede. Eenzamer en stiller dan ooit leek het landschap. Wipte er al eens een hagedis of een gekko voor haar voeten weg, als bewijs dat er wel levende wezens in de buurt waren, dat maakte haar niet moediger, nee ze schrikte bij elk geritsel. Wie weet wat voor vreemd dier er plotseling onder een onschuldig uitzierende steen vandaan kon komen. Maar ze wou er niet aan denken. Ze wilde niet bang zijn. Ze zou zich flink houden! Toch schrikte ze telkens op. Soms was het een vogel die boven haar hoofd suisde. Eens kwam er een reebok, die toen hij haar zag een ogenblik nieuwsgierig bleef kijken voordat hij op ranke pootjes wegsprong. Mooie diertjes waren dat met hun fijne snoetjes en grote zwarte ogen, die zo verschrikt en vragend keken.

Het viel toch niet mee, zo'n kindje aldoor te dragen. Van tijd tot tijd keek Joop naar het vuile gezichtje. De kaffervrouwen durfden zo'n ziek kindje haast niet aan te raken, en vooral niet te wassen. Zo moest het zich wel hoe langer hoe onbehaaglijker gaan voelen. De stakker had zeker hoge koorts. Joop voelde het hete lijfje door alle lompen heen.

Moeizaam sjouwde Joop verder, maar tot haar schrik kon ze nergens het spoor van de ezels meer vinden. Dat was een tegenval. Hoe zou dat aflopen?

Ze was zo moe. Ze kón niet meer. Eventjes gaan zitten weer, dacht ze.

Ze legde het zieke kind even uit haar armen op de grond, om zich goed te kunnen herstellen voor ze de tocht voortzette. De grond was nog warm, en ze had een zandig plekje uitgezocht, waar het lekker zacht was.

Joop zwaaide haar stijve armen als molenwieken, en keek bedenkelijk naar de plaats waar de zon achter een berg verdwenen was.

Als Vader en Jan nu toch maar kwamen voordat het helemaal donker was. Ze zette haar handen aan de mond, en riep uit alle macht: „Vaaaaaaader . . . Jaaaaaan . . .” maar de stilte daarna was des te pijnlijker. Nee, roepen dat durfde ze niet meer, wat klonk dat hol en leeg, met alleen de echo van je eigen stem, die hier en daar tegen een heuvel weerkaatste. Was het ook beter om rustig te blijven wachten tot vader en Jan zouden komen? Dan was er misschien minder gevaar dat ze elkaar mis zouden lopen. Met het hoofd in de handen zat ze zo te piekeren tot ze plotseling blij opkeek bij het geluid van voetstappen die kraakten over dor hout.

Wat een teleurstelling! Ze dacht een ogenblik aan Vader en Jan, maar 't bleek een grote bruine geit die de helling afkwam. En Joop zag een tweede, en een derde, en toen een hele troep, begeleid door een kaffervrouw. Ze was een kleine magere gestalte, met een oud verrimpeld gezichtje. Een zak, die maar om één schouder vast zat, was haar enige kledingstuk. Een grote takkebos droeg ze op het korte kroeshaar.

Schuw keek Joop naar de kleine vrouw, en ze voelde zich schuldig; die vrouw kende misschien het kindje. De geiten stommelden

voorbij, maar de vrouw bleef voor Joop staan, en zei iets in een taal die Joop niet verstond. Joop haalde de schouders op en maakte met de handen een gebaar, en zei: „Kan nie verstaan nie.” waarop het mensje dichterbij kwam, en zei: „Nonnie ¹⁾ huis toe, son weg.”

Joop knikte, maar wees op haar bundel: „Baje ²⁾ zwaar,” en stond toen weer op en nam het vrachtje in de armen, terwijl ze zorgde dat het kind geheel door de doeken bedekt was, want ze was een beetje bang.

„Waar is die pad?” vervolgde Joop. En gelukkig begreep de vrouw haar, want die zei: „Kom saam.”

Dus liep Joop naast haar voort. Ze voelde zich veiliger met een menselijk wezen bij zich. Die kaffervrouw wist de weg natuurlijk heel goed, en zou haar gauw genoeg op de weg brengen.

De geiten, witte, bruine, zwarte en bonte, liepen voor hen uit, heuvel op heuvel af, en knabbelden in het voorbijgaan aan alles wat maar eetbaar leek.

„Zou ik haar durven laten zien wat ik onder de doek heb?” dacht Joop. Maar voor ze nog tot een besluit gekomen was, werd haar geheim al verraden. De vrouw, die al telkens nieuwsgierig opzij gekeken had naar de lappen, die ze misschien weinig passend vond bij zo'n fris witmensen gezichtje, riep in eens: „Kafferbaba” en betastte het zwarte voetje dat uit de doeken tevoorschijn gekomen was. Joop bloosde hevig van schrik, maar knikte moedig van ja. De vrouw wilde er nu echter meer van weten: Een wit meisje met een zwart kindje, ver van de stad tussen de heuvels, wat had dat te betekenen?

1) Nonnie = meisje.

2) Baje = erg.

Ze keek Joop scherp aan, ratelde allerlei in kaffertaal, waar Joop niets van verstond en vroeg toen: „Dood? Krank?”

Dus liep Joop naast haar voort.

„Krank,” zei Joop, „ik beter maak.” En ze dacht bij zichzelf „nu ben ik aan dit mensje overgeleverd. Zou ze begrepen hebben, dat ik het goed bedoel met het kind?”

De vrouw zei niets meer, en Joop dacht „o wee o wee, kwam vader maar.”

Zwijgend liepen ze een tijd door, tot Joop's armen weer zo moe werden dat ze wel moest gaan zitten. Ze hoopte dat de vrouw door zou lopen, want ze voelde zich niet erg meer op haar gemak.

De vrouw scheen echter niet van plan Joop weer te laten schieten, ze hurkte tegenover Joop neer, en zonder te vragen deed ze de lompen opzij om de baby te kunnen zien.

Ze keek Joop vragend aan, en vond het jammer dat ze geen witmensentaal kon praten. Ze had nooit bij witmensen gediend, en was ook niet op een zendingsschool geweest. Nee, ze hoorde tot een van die stammen die zich liever buiten de Europese beschaving houden.

„Kaja,” zei de vrouw hoofdschuddend.

„Kaja,” dacht Joop, wat betekende dat ook weer? „Mariba kaja” zeiden de kaffers als ze geen geld hadden.

„Kaja” betekende „niets” of „geen” of „neen”. Och heden, dacht Joop bezorgd, die vrouw had zeker niet veel hoop voor Kaja. Onwillekeurig noemde Joop het kleine wezentje nu „Kaja”. Dat was immers een heel geschikte naam?

Het kleine mensje keek Joop met een brede grijns aan. Och, Joop moest zich in vredesnaam maar aan haar leiding overgeven, ze geloofde dat het toch wel een goed mensje was. En het werd al zo donker, Joop durfde ook niet best alleen te blijven.

Het vrouwtje wilde nu de kleine Kaja dragen, maar Joop maakte een afwerend gebaar en wees op de grote takkebos die het mensje op het hoofd droeg. De vrouw lachte. „Wat waren die witmensen toch dom. Die takkenbos lag daar immers zo

veilig op haar hoofd, daar was nog nooit iets afgevallen. Maar goed, laat witmeisje maar kafferbaba dragen."

„Son weg," mompelde de vrouw nu telkens onder het voortgaan. Dat waren twee van de weinige witmensenwoorden die ze kende.

„Kaja" mompelde de vrouw ook telkens.

Joop voelde zich bang. Maar wat zou er gebeuren als ze aan die angst toegaf? Ze zou hard gaan gillen, zo hard dat vader en Jan het horen moest en, ze zou de kafferbaby aan de vrouw geven en hollen, hollen de donkere heuvels op en af. Eenmaal moest de weg toch komen.

En oooo! haar voeten! Het lopen zonder schoenen was allang geen pretje meer. Een paar maal had ze al in een doorn getrapt, en het werd nu veel te donker om nog te kunnen zien waar je liep.

Honger had ze ook; ze hadden immers met de boterhammen willen wachten tot ze de grot gevonden hadden, en nu had Jan er natuurlijk niet meer aan gedacht en ze meegenomen.

O, wat was ze moe en ellendig. Het zou niet heel lang meer duren of ze moest wéér gaan zitten. De kaffervrouw had al zo nu en dan eens naar haar gekeken, en merkte zeker dat ze moe was. En toen die weer haar armen uitstreekte naar het kind was Joop heel blij, dat haar vrachtje van haar afgenomen werd. Nu kon ze niets anders doen dan maar gedwee achter de vrouw aanlopen.

Maar, twijfelde Joop ineens, bracht de vrouw haar wel in de goede richting? Vader en Jan konden er nu toch anders al lang zijn! Hulpeloos keek ze rond. Wat was het ineens donker geworden. De schemering duurt in Zuid-West niet lang.

Joop luisterde scherp om een bekend geluid, vaders claxon of Jans „Oehieieie” dadelijk op te vangen.

Daar zag ze een vuurtje, en nog een

Wat was dat nou? O, een kafferdorp natuurlijk. Ze zag de hutten al verlicht door de vlammen, en donkere gestalten om het vuur bewegen.

Vragend keek Joop de vrouw aan. Die knikte. De geiten waren al vooruit gehold; ze wisten dat ze thuis waren.

„Ik moet daar niet heen,” zei Joop angstig, en al verstond de kaffervrouw die woorden niet, ze scheen Joop toch te begrijpen, want ze klopte Joop op de schouder als om haar te bemoedigen en om de goede bedoeling te doen begrijpen.

Joop voelde zich als een misdadiger die opgebracht wordt.

Ze naderden de kampvuren. Het luide gepraat en gelach van de mannen en vrouwen er omheen hield ineens op, en met verbaasde gezichten keken ze naar de nieuwaangekomenen.

Joops geleidster begon met radde tong te praten tegen een van de kaffers, waarna deze opstond en zich verleggen over z'n zwarte kroeshaar krabde.

Schuw en stil stond Joop daar. Ze durfde nauwelijks meer opkijken. Wat zouden de kaffers van haar willen? Ze wist nu ook niet meer wat ze zeggen of doen zou. Daarom wachtte ze maar af.

De grote kaffer vroeg:

„Waar krij jij die kind?”

Jo werd boos. Wat stond ze hier als een bang kind dat heel stout geweest is! Ze kon zich toch zeker wel verantwoorden! En ze zei fier: „Ik het dit gevind en ik wil dit saam neem om dit beter te maak. Die kind is ommers baje siek. Jij moet mij help om thuis te kom.”

Die taal scheen den man aan te staan. Hij zei iets tegen de vrouw, waarop alle anderen bij het vuur met druk gepraat reageerden; klaarblijkelijk gaven ze allemaal hun mening ten beste.

Een plotselinge duizeligheid suisde door Joops hoofd. Ze zette zich op de grond omdat ze anders gevallen zou zijn. De kaffers zagen het aan voor een blijk van vriendschap en gemoedsrust, en dat stemde hen heel welwillend. Niemand wist meer iets te zeggen. Allen zwegen ze verlegen. De grote, die leider scheen te zijn, zat als in gepeins verzonken. Het knappend vuurtje verlichtte de zwarte gezichten met een spookachtige gloed, het was werkelijk heel fantastisch. Maar Joop lette onder deze omstandigheden daar niet op. Ze verlangde naar huis, naar moeder, naar bed Deze mensen waren toch niet van plan haar gevangen te houden? Zou niemand haar op weg willen helpen? Alléén kon ze nu onmogelijk meer gaan, ze was overgeleverd aan de zwartjes waar ze immers zo bang voor was. Dikke tranen welden in haar ogen op en rolden over haar wangen. Ze schrok ervan en veegde ze haastig weer af. Stil zat ze maar, terwijl het gekwek van de stemmen haar in een soezige droomtoestand bracht waaruit ze echter plotseling gewekt werd door den hoofdman, die tegen haar zei: „ons kan nou trek.”

Met een schok sprong ze overeind, ze voelde zich onzeker op haar benen en zou graag iemand een arm gegeven hebben als ze maar gedurfd had. Naar de baby durfde ze niet meer te vragen, ze dacht stellig dat ze die wel zouden houden. Ze volgde den groten kaffer tot hij stil hield bij een weggetje waar een wagen bespannen met vier ezels stond te wachten. Zij werd er op geholpen en nu eerst zag ze, dat het vrouwtje met de baby hen ook

gevolgd was. Die klom ook in de wagen en zette zich naast Joop neer. De leidsman klom op de bok en daar gingen ze.

„Hij vraagt niet waar ik woon,” dacht Joop met angst; maar wat gaf het? Onverschillig van moeheid ging ze languit op de bodem van de wagen liggen, ze was immers in hun macht. Ze moest maar afwachten wat er verder gebeurde, en de ogen sluitend liet ze zich schommelen en hobbelen, in de voortrammelende wagen. Hoe lang ze zo lag wist ze niet, maar ineens werd er halt gehouden.

„Nooi”¹⁾, hoorde zij zich aanspreken, „ons is nou op die groot pad, waar woon nooi?”

„Oo!” een zucht van blijdschap ontsnapte Joop. Hij vroeg waar zij woonde, dan liep alles zeker nog goed af en zou ze weldra thuis zijn. Zij werd nu ineens weer heel dapper, en deed haar best zo goed mogelijk uit te leggen waar haar „vesting” was.

De kaffer scheen het dadelijk te begrijpen. Zij wist niet dat dat kwam doordat haar geleider een echte verkenner was en vrijwel alle inwoners van Windhoek op het gezicht kende en wist waar iedereen woonde. Zo had deze man dadelijk bij zich zelf gedacht: dat is een van die daar boven op de berg . . . ja ja, en toen Joop hem haar woonplaats uitlegde, wist hij het meteen heel zeker. Voort ging het. Nu heel vlot over de gebaande weg. Joop vergat haar moeheid, ze zat overeind en tuurde langs den voerman of ze haar huis al kon ontdekken, en plotseling bij een bocht van de weg zag ze duidelijk de lichten. Opgewonden greep ze den voerman bij de arm en juichte „d a a r ! d a a r !” en klapte in de handen.

1) Nicht.

In haar blijdschap vergat ze, dat hij een zwarte was, waar ze anders zo'n angst voor had. Ze was hem nu zo dankbaar, dat hij haar zo vriendelijk thuis bracht.

O, wat duurde dat laatste stuk van de weg toch lang! De wagen kon haast niet voortkomen op het kronkelend pad tegen de berghelling.

Gelukkig, daar kwam Moeder hard aangelopen. Ze had de wagen aan horen komen. Eerst was ze ervan geschrokken. Een wagen, had ze gedacht, een wagen? Als er nu maar niemand dood thuisgebracht wordt. Vader, of Jan, of zus? Een auto-ongeluk misschien.

Maar nu ze vlak bij was, zag ze Joop zitten. Gelukkig! De wagen hield stil en Joop hing over de leuning en stak haar armen naar moeder uit. Allebei huilden ze van blijdschap, moeder en Joop.

„Kindjelijf,” zei moeder, wat heb ik over je in angst gezeten!”

De wagen reed door tot vlak voor het huis, terwijl moeder er naast liep. Ze peinsde er nu maar niet over hoe dat allemaal in elkaar zat, waarom Joop door kaffers en niet door vader thuis gebracht werd, maar wat kwam het er op aan? Joop was terecht! Vader en Jan zouden zich zelf wel redden. De kaffervrouw reikte Joop het kind aan, maar moeder was er vlug bij en pakte het zelf aan. Dat was maar goed ook. Joop was veel te moe en te zenuwachtig om het kind nu weer te gaan dragen.

De kaffers wilden weer teruggaan, maar moeder vond dat ze even in de keuken moesten komen. Daar was Maria ook nog, die kon koffie voor hen maken.

„Jij moet eerst wat eten en dan zo gauw mogelijk in het bad en

meteen naar bed," zei moeder tegen Joop, „je bent zo moe als wat. Arm kind."

Dat was ook zo. Joop had het gevoel of ze droomde, of dat ze een ander kind was, waar vreemde dingen mee gebeurden.

„Nee," zei ze, „doet U alstublieft eerst de baby, die moet nodig fris in zijn bedje, en de dokter moet komen en hij moet wat eten of drinken dan natuurlijk."

Misschien had Joop wel gelijk. Eerst zorgde ze, dat Joop makkelijk zat op de divan, gaf haar wat te eten en ging toen het kindje baden.

Wat een zielig babytje was het! 't Schreeuwde niet eens. Het lag maar slap en lusteloos en af en toe kreunde het. Moeder zou direct den dokter laten komen.

Ze baadde het kleine wurm. Dat was erg nodig, het was zo vuil en verwaarloosd. En de oogjes moesten met boorwater gedaan worden.

Kleertjes had moeder niet. Die zou ze morgen wel kopen, daarom wikkelde ze het kindje in doeken en legde het in het geïmproviseerde wiegje dat al klaar stond. Daarna droeg ze het met mand en al naar Joop.

„Hij ziet er al veel beter uit, nu hij schoon is," vond Joop.

Moeder had gauw een kopje met wat water gehaald en liet het kindje met een lepeltje wat drinken.

„Ik zal maar eerst wachten tot de dokter er geweest is, voordat ik het iets anders geef," zei moeder.

Stil en tevreden lag Joop naar moeder te kijken.

Wat was het veilig en rustig hier thuis. Moeder zorgde zo heerlijk voor haar en voor het kindje. Al haar angst en spanning was weg. Alles was goed.

In de keuken rumoerden de kaffers. Ze lachten en praatten en dronken hun koffie.

Joop luisterde, maar niet lang. Ze werd slaperig en spoedig dommelde ze in op de divan. Moeder bracht haar naar bed, maar ze merkte het niet.

XIII

Vader en Jan waren intussen aan 't zoeken en maakten zich heel ongerust omdat ze Joop niet vinden konden.

„We zoeken natuurlijk op een heel verkeerde plaats,” zei Vader, „je had een duidelijk teken op de weg moeten maken waar je uit kwam.”

Jan zei niets. Hij voelde zich ongelukkig en begon er zelf ook aan te twifelen of hij de juiste plek wel onthouden had. En toch, die eigenaardige kromme boom, die zo'n beetje over de weg hing, daar was het toch geweest? Of zouden er meer zulke bomen zijn?

Met hun zaklantaarns zochten ze om het spoor van Jans ezel weer te vinden, maar dat lukte niet.

Ze klommen heuvel op, heuvel af, en riepen zo hard ze konden: „Joooooop, Jooooop.” En luisterden dan scherp. Maar geen antwoord kwam, behalve de echo's van hun eigen stem.

„En toch moet ze hier in de buurt zijn,” zei Jan met overtuiging. Hoe konden ze ook denken, dat Joop door een kaffervrouw een andere kant op was gebracht?

Ze klommen op de heuveltoppen en zwaaiden met hun lichten en riepen maar aldoor, maar het hielp allemaal niets.

Toen gingen ze terug naar de weg en haalden de auto. Ze dachten daarmee gauwer vooruit te kunnen komen en in elk geval maakte de claxon flink lawaai.

Maar vader had al gauw spijt van die onderneming. Je kon hier haast nog vlugger lopen dan rijden. Stenen, struiken, kuilen, en de heuvelruggen. Neen, dat was te bezwaarlijk. Ze stapten maar weer uit, en klommen nu ieder op een andere heuvel. Jan was het eerst boven, zette de handen aan zijn mond en riep weer zo hard hij kon: „Joooooop . . .” en luisterde scherp. Ja, daar klonk een antwoord. Maar was dat Joops stem? Jan twijfelde. Hij zwaaide vurige cirkels met zijn licht. Wie daar ook was, die persoon kon hem misschien op weg helpen.

Een donkere gestalte kwam naar Jan toe. 't Was een heel armoedig uitzierende kaffer. Een oude gerafelde soldatenjas hing wijd om hem heen, alleen de blote voeten staken er onder uit. Jan liep hem tegemoet en zei:

„Aand” 1).

„Guten Abend,” antwoordde de man, wat zoveel zeggen wilde als: Ik versta geen Afrikaans, praat maar Duits tegen me, als je wat te vertellen hebt.

Dat deed Jan dus ook en vroeg beleefd of de man ook een meisje gezien had, net zo groot als hij zelf en met net zulke kleren aan. De man schudde het hoofd, en toen vroeg Jan of hij helpen wilde om te zoeken, diepte uit zijn broekzak een shilling op en toen begon het gezicht van den ouden kaffer te stralen van plezier, en hij beloofde zijn best te zullen doen. Jan beloofde nog meer geld als hij zijn zusje vinden zou.

De man wilde toen een stuk of tien kameraden halen en met z'n allen zouden ze het meisje zeker vinden. Vader, die intussen naderbij gekomen was, omdat hij had gezien dat Jan met iemand stond te praten, vond het een goed plan.

1) Aand = Avond.

„Kijk,” zei vader, en wees op twee lichten, even verder in de laagte, „daar staat mijn auto. Als je het meisje vindt, breng haar dan dadelijk daar heen, dan kan ze op de bank uitrusten, en wacht dan tot wij komen. We gaan niet ver uit de buurt, omdat we te bang zijn om te verdwalen. We kennen de bossen niet zo goed als jullie, en in het donker vinden we de weg moeilijk terug.”

XIV

„We kunnen hun dat werkje wel toevertrouwen,” zei vader tegen Jan, toen de kaffer verdwenen was. Die mensen zijn goede speurhonden, als ze met hun allen aan het zoeken gaan hebben ze haar zoo.”

Al waren ze allebei erg ongerust, ze spraken elkander moed in.

„Er kan haar niets overkomen,” zei Jan, „leeuwen of tijgers zijn er niet”

„Joop zal bang zijn in het donker. Dat arme kind, en er kan iets met de baby gebeuren.”

Dan zwegen ze weer, liepen ieder een kant op, zwaaiden met hun lichtjes en riepen tot hun kelen pijn deden.

Zo zochten ze weer een half uur, en juist ging Jan weer bij de auto kijken of er nog niets was, toen de oude kaffer en ook aan kwam. Helaas zonder Joop.

„Wat hebben we toch een pech,” dacht Jan voor de zoveelste keer vandaag, „o, o, als er toch iets naars met Joop gebeurd was”

De kaffer zwaaide opgewonden met de armen, en toen hij dicht genoeg bij Jan was om verstaan te worden, riep hij dat het in orde was, en dichterbij gekomen vertelde hij hoe hij bij zijn „kraal” gekomen was om mannen te krijgen die hem zouden kunnen helpen zoeken, maar hoe ze hem verteld hadden dat er

een wit meisje met een kafferbaby geweest was, die met een ezelwagen naar huis gebracht was. De wagen was nog niet terug gekomen.

Jan vond het een wonderlijk verhaal. Zou hij het kunnen geloven? Hij riep vader, die vlug aan kwam lopen.

De kaffer deed het verhaal nog eens, en vader zuchtte: „Gelukkig” en twijfelde geen ogenblik aan de waarheid. Vader gaf den boodschapper een flinke fooi, waarvoor hij van vreugde opsprong en opgewonden weg holde met zwaaiende armen. De oude soldatenjas fladderde achter hem aan.

„Hij gaat gauw aan de anderen vertellen wat een buitenkansje hij gehad heeft,” zei vader. „Wat is het leuk, een mens zo'n plezier te kunnen doen met een kleinigheid. En als Joop terecht is, dan is dat ook wel een dankoffer waard.”

„Ja, maar dat weten we nog niet zeker,” zei Jan, die nog niet overtuigd was, „laten we gauw naar huis rijden.”

Dat „gauw” viel natuurlijk niet mee. Ze moesten nu nog draaien ook in de wildernis. En pas na heel wat moeite kwamen ze eindelijk op de weg. Toen vlogen ze!

Op het laatste stukje helling haalden ze een auto in die ook naar hun huis ging.

„De dokter,” zei Jan.

„Hoe weet je dat?”

„Aan het nummer. De jongens van onze school weten alle nummers van alle auto's uit de stad.”

„Hm,” lachte vader, „dan zijn jullie goede detectives”.

Zo kwamen de dokter, vader en Jan, tegelijk het huis binnen. Moeders vreugde was groot.

„Is Joop er?” vroeg vader.

„Ja,” zei moeder, „ze slaapt al geloof ik.”

Moeder en de dokter gingen naar het kafferkindje, maar vader en Jan stelden op dat ogenblik meer belang in Joop. Op hun tenen slopen ze haar kamertje in om even naar haar te kijken.

Toen ze zachtjes de deur open deden, hoorden ze Joop iets mompelen.

„Wat zei je?” vroeg Jan.

Joop antwoordde niet, maar het gepraat vanuit het bed hield nog niet op.

„Weg gaan, . . . niet doen . . . geef hier . . .”

„Ze droomt,” zei vader, „laten we haar maar niet wakker maken. Dat komt van al de emoties. In elk geval hebben we haar nu hier. Het was toch angstig dat we ons Joopke niet vinden konden” en vader legde een hand op Jans schouder.

„Ik zal haar nooit weer alleen laten,” zei Jan zacht, maar vastbesloten.

„Jij hoeft je geen verwijt te maken, hoor jongen. Jij hebt je plicht gedaan, en Joop ook. Je hebt dat kleine kafferkindje geholpen. Dank den Heer maar, dat het zo gelukkig afgelopen is.”

„Dat zal ik zeker doen,” zei Jan oprecht.

Samen gingen ze de huiskamer binnen.

Jan „rammelde” van de honger. Vader sneed hem een paar boterhammen, en beide dronken ze een glas limonade.

Moeder en de dokter kwamen binnen.

„Wat denkt U er van, dokter?” vroeg vader.

„Het is een besmettelijke ziekte die onder kafferkindertjes vrij veel voor komt, en het kind heeft medicijnen gehad waardoor het vergiftigd is. Als het niet om die medicijn was zou hij er niet zo slap en levenloos uitzien. Ik zal wat poeders maken en als

hij die geregeld krijgt, zult U hem wel gauw zien herleven. Kan er soms even iemand meegaan? Dan hebt U de medicijn meteen."

Vader stond op om mee te gaan. En op weg naar hun auto's vroeg vader bezorgd:

„Maar mijn dochtertje, zal zij de ziekte nu ook krijgen?"

„Dat kan wel," antwoordde de dokter, „maar U hoeft U niet ongerust te maken, het is niet gevaarlijk, en misschien krijgt ze het ook helemaal niet."

XV

De volgende dag was de kleine Kaja al iets beter, maar Joop had koorts en praatte wartaal.

De dokter onderzocht haar, maar ze had niet, zoals moeder gedacht had, de ziekte van de baby overgenomen.

„Ze is overspannen,” zei de dokter. De emotie is zeker te veel voor haar geweest.”

Joop moest rustig gehouden worden en bleef in haar kamertje.

De kleine Kaja werd langzaam aan beter, hij kreeg weer honger en levenslust. Een bewijs dat het vergif weer uit zijn lichaampje was. Er werd moeite gedaan om zijn ouders te vinden, maar tot dusver had zich nog geen moeder gemeld. Maar dat kwam natuurlijk wel in orde.

Joop bleef maar aldoor klagen over moeheid, ze had helemaal geen lust om iets te doen, zelfs niet in bed op te zitten. En moeder maakte zich erg bezorgd. Zoiets was ze van haar levendige Joop niet gewend.

In dit klimaat kan een Hollands kind minder verdragen. Op een hoogte van 2000 m boven de zeespiegel wordt men spoediger vermoeid dan in het lage Holland. Het hart heeft hier meer te verduren. En de hitte en de droogte zijn zo afmattend voor het lichaam. Vooral als daar nog bijzondere emoties bijkomen.

De dokter raadde moeder dan ook aan om Joop een jaar naar

Kaapstad te sturen; daar zou ze weer helemaal gezond en sterk worden.

Die raad van den dokter gaf heel wat te denken. Als ze Joop wegstuurden zou Jan natuurlijk mee willen, en dat was dan ook het beste. Joop terugsturen naar Holland, dat was natuurlijk ook goed, had de dokter gezegd. Wat moesten vader en moeder besluiten. In elk geval moest Joop eerst geheel beter zijn.

Het avontuur van Jan en Joop had dus allerlei gevolgen. En op de derde dag kreeg Joop ineens veel erger koorts. De dokter werd weer ontboden, en o wee, daar had Joop toch nog de ziekte van de baby gekregen. Arme Joop. Ze had zo'n pijn in het hoofd en in de rug en wilde niet eten of drinken. Haar koortsige handen wriemelden zenuwachtig aan het laken. Moeder maakte zich heel ongerust.

„Ze heeft het flink te pakken,” moest de dokter toegeven. De kaffers zelf zijn er nooit zo ziek van, En Joop kreeg weer andere drankjes en poeders.

Het was zielig, die arme Joop zo ziek te zien, terwijl het kindje dat zij het leven gered had, lag te kraaien van plezier.

De moeder van het kindje was nog steeds niet gekomen.

„Wat moet ik met een kafferbaby beginnen,” dacht moeder wel eens, „als er eens niemand om komt?” Maar vader vond dat zij zich daar niet ongerust over hoefde te maken. Dat zouden ze wel aan den dominee vragen. In elk geval was er geen haast bij, en ze zouden hem in elk geval houden tot Joop helemaal beter was; die wou toch ook wel graag nog wat plezier van haar beschermelingetje hebben.

Ja, dat vond moeder ook. Joop vroeg telkens naar Kaja als ze wakker was; en ook wel als ze sliep, want ze droomde nog veel

hardop, en dikwijls heel angstig: „Hij gaat toch niet dood?” riep ze soms in haar slaap. Moeder streek haar dan met een koele hand over het voorhoofd, en dat hielp meestal heel goed. Joop sliep dan weer rustiger door.

Na enkele dagen bleef de koorts weg, en daarna mocht Joop al gauw weer wat opzitten. Ze was heel mager geworden in die korte tijd.

„Zo gauw ze sterk genoeg is om te reizen, moet ze maar hier vandaan,” zei de dokter, „naar Holland of naar Kaapstad.”

Ja, dokters kunnen makkelijk wat zeggen. Ze weten niet half hoeveel moeilijkheden dat met zich brengt.

Die avond overlegden vader en moeder nog eens rijpelijk wat er gedaan moest worden en kwamen tot het besluit, dat ze allemaal vakantie zouden nemen en naar Kaapstad gaan. Daar zouden ze dan eens uitkijken of ze een geschikt tehuis voor Jan en Joop konden vinden en of ze daar een jaar naar school zouden kunnen gaan. Lukte het niet, dan moesten ze vandaar uit maar op de boot en naar Holland. Ze waren al zo groot, ze konden best alleen reizen. Vader en moeder konden hen dan in Kaapstad op de boot brengen, en Opa zou hen in Rotterdam afhalen. De kapiteins van de Holland-Afrikalijn waren allemaal zo hartelijk; er zou we een vaderlijk oogje op hen gehouden worden.

Toen Jan en Joop het nieuws hoorden, waren ze eerst dolblij om naar de Kaap te gaan, maar toen het tot hen doordrong, dat ze in elk geval een heel jaar van vader en moeder weg zouden moeten, keken ze heel bedenkelijk.

Moeder zei: „Jullie moeten niet denken dat het voor mij zo prettig zal zijn om zonder mijn kinderen weer naar Windhoek te gaan. Het zal zo akelig stil zijn in huis. Maar we moeten niet

aan onze eigen verdrietjes denken, maar doen wat het beste is als we een gezonde sterke Joop terug willen krijgen. Laten we niet klagen. Een jaar gaat gauw genoeg voorbij. Jullie schrijven dikwijls, en wij ook, en dan zul je eens zien hoe de tijd vliegt. En als 't kan komen we nog een keer bij jullie. In Kaapstad zul je 't fijn vinden. Prachtige bergen rondom de stad. En het strand om te zwemmen. Je kunt met je kameraden de Tafelberg beklimmen. Pretjes genoeg. Zoveel, dat je geen tijd hebt om aan vader en moeder te denken! Je zult zien, dat je ons nog vergeet!"

„Dat nooit!" riepen Jan en Joop als uit één mond en kusten moeder ieder op een wang.

„Maar," kwam Jan nog eens. „Als we nu eens naar Holland moeten, dan zou het wel langer dan een jaar duren voor we U weerzien, dan moeten we er natuurlijk blijven totdat U ook komt."

„Ja, in dat geval . . ." moest moeder toegeven, „maar het moet al heel gek lopen als het daar in Kaapstad niet in orde komt. We zullen den dominee vragen om inlichtingen, misschien weet die wel een aardig gezin waar jullie een jaar onder dak zouden kunnen. Of jullie moesten liever naar een kostschool willen."

„Nee nee, protesteerden ze allebei, want dan zijn we natuurlijk niet bij lekaar."

„Dat is waar, dan moeten we maar proberen een aardig Christelijk gezin te vinden. Hier in Afrika heeft het lang zoveel voeten niet in de aarde om een paar kinderen in huis te nemen. Iedereen wil dat wel, terwijl het in Holland een heel ding is."

„Omdat je in Holland haast altijd binnen bent en in Afrika altijd buiten," merkte Jan terecht op.

„Wat moet er met Kaja gebeuren?" vroeg Joop. Nu ze zoveel

beter was mocht het wiegje dicht bij haar staan, zodat ze het kindje goed kon bewonderen.

„Hij wordt met de dag liever,” beweerde Joop.

Eigenlijk had ze ook gelijk. Door de doelmatige voeding zag hij er elke dag gezonder en tevredener uit, zijn zwarte vel glom van welgedaanheid. Misschien had hij het van zijn leven nog niet zo goed gehad.

„Hij wil gaan zitten,” kondigde Joop aan. Ze wisten natuurlijk niet precies hoe oud hij was. De dokter dacht een maand of zeven.

„We zullen zijn verjaardag maar vieren op de dag dat ik hem gevonden heb,” vond Joop.

„Tegen die tijd zal de moeder wel teruggekomen zijn om hem te halen. Maria denkt dat de moeder wacht tot hij bij ons eerst helemaal gezond en sterk geworden is.”

„Dan begrijp ik niet dat ze niet eens komt kijken,” zei Joop, „zoo'n ontaarde moeder.”

„Wel nee,” vond Jan, „helemaal niet ontaard. Ze denkt: 't is beter voor hem als hij een tijdje bij de witmensen blijft. Die kunnen hem beter verzorgen dan ik. Geloof maar dat Maria wel boodschapjes overbrengt van hoe het hem gaat. Na een tijdje komt ze hem natuurlijk halen.”

Kaja maakte allerlei grappige geluidjes en maakte blaasjes van spuug op de lipjes.

„Hij heeft plezier,” zei moeder, „een zwart kindje doet precies net zo als een wit. Jullie deden precies dezelfde grappige dingen toen je zo oud was.”

„Natuurlijk,” vond Jan, „waarom zou een zwarte baby anders doen dan een witte. Ze weten op die leeftijd nog niet dat er

verschillend gekleurde velletjes bestaan, daarom doen ze heel gewoon."

Zus lachte. „Jij weet er altijd een gekke draai aan te geven."

„'t Is toch zo, het vooroordeel komt later pas."

„Ja, ik was tot voor korte tijd ook nog een beetje bang en verlegen voor de kaffers."

„Maar als je samen zo'n avontuur beleefd hebt, en door kaffers bent thuisgebracht, dan is dat gevoel zeker wel verdwenen," zei Jan.

„Ja helemaal," gaf zus toe, ik zie het nauwelijks meer, dat Maria een zwart vel heeft, en deze baby, wat is hij prachtig!!!"

Jan keek zus ondeugend aan. „Een tijdje geleden was je ook bang voor vleermuizen."

Ze lachten allebei. „Ja dat is óók helemaal over."

„Van die vleermuizen hebben jullie me nog niets verteld door al de beroering van de laatste dagen" zei moeder.

„Laten we dat dan nu eens doen, en een kopje koffie drinken," vond Joop.

XVI

Welgemoed reed Jan die middag de helling op naar huis. Vrolijk keek hij rond. Echt was het toch, zo'n ritje op de ezel. En dan zo hoog op het bergpad. Je kon zo ver kijken. Ginds lagen de toppen van het Aua-gebergte boven de horizon.

Wat vreemd! dacht Jan opeens. Dát had hij nog nooit zo gezien. Wat hing daar een rosse gloed boven de bergen. 't Leek echt dreigend! Wat zou dat zijn?

Meteen voelde hij heel onverwacht een rukwind, die zijn grote zonnehoed meenam, de lucht in en hem toen neersmakte langs de helling. Jan keek eens aandachtig naar de lucht. Ja, overal zag ze blauw, diep-blauw. Maar toch, hij was er niet gerust op. Er was iets vreemds in de natuur, dat voelde hij.

Kijk, die rosse plek werd groter. 't Leek een wolk, die voortgedreven werd door de wind. Zenuwachtig liet hij de ezel draven, sprong voor de keukendeur af, bond de ezel vast aan een paal en stormde naar binnen.

Aan zijn hoed had hij niet meer gedacht.

„Maria,” riep hij. „Maria, kom, kijk.”

Maria, de statige, kwam bedaard naar buiten, keek in de aangewezen richting, en zei lakoniek:

„Die rooi zand hij kom, ons moet vensters toe maak,” en meteen begon ze aan die taak.

„Die rooi zand hij kom,” riep Jan terwijl hij naar binnen holde, en sloot ook daar de ramen. Zijn moeder en zusje zaten in de serre waarvan natuurlijk ook alle ramen open waren.

Maria kwam bedaard naar buiten

„Die rooi zand hij kom,” riep Jan weer, „maak toe die vensters.”

Moeder en Joop die argeloos met Kaja zaten te spelen, dachten: „wat doet Jan gek, hij zal toch geen zonnesteek gekregen hebben?”

„Toe nou moeder,” zei Jan nu in gewoon Hollands, „maak

U nou ook mee de ramen dicht, er komt een wolk van rood zand over de Aua's bergen."

Moeder begreep, dat het Jan ernst was en hielp nu ook mee. Er waren nogal veel raampjes in hun vesting, maar met hun drieën waren ze er gauw mee klaar. En net op tijd, want oooo! daar stooft het eerste zand hun ramen voorbij. Ze zaten in de dichte serre vanwaar ze de zandstorm goed konden zien. Windhoek, waar ze anders zo mooi het gezicht op hadden, was nu bedekt door een dichte wolk van rood zand en even later was de stofmassa zo dicht, dat ze er niet meer doorheen konden kijken.

Zoiets hadden ze nog niet beleefd in de twee jaar dat ze hier woonden. Het was maar goed dat ze de ramen en deuren nog bijtijds gesloten hadden. En ondanks die voorzorgen waaide het stof er doorheen, er lag al gauw een dikke laag op tafels, stoelen, beddegoed, het drong door de nauwste kieren en spleten.

Maria, die in de keuken bezig was, dekte alle pannen met doeken toe, al was er een deksel op, anders zou ook het eten vol zand komen.

„Nu begrijp ik waarom het hier „Windhoek” heet,” zei Jan.

Een hevige wind loeide om het huis als een orkaan en zweepte met felle rukken het zand voort.

Ongeveer een uur hield de wind aan. Toen, plotseling, ging hij liggen, en tegelijk daarmee verdween het rode zand, en konden moeder en de kinderen weer door de ramen naar buiten kijken. Daar zagen ze weer iets, dat ze nog nooit gezien hadden

„De hele lucht is bedekt met wolken!” riep Joop verheugd, „zouden we nu regen krijgen?”

„Het lijkt er veel op,” zei moeder, „maar maak je maar niet

blij, want het heeft hier in drie jaar niet geregend, zou het dan nu ineens gebeuren?"

„Waarom niet?" antwoordde Jan, „U verwachtte toch niet dat de droogte eeuwig duren zou?"

„Nee," zei moeder weer, „maar ik kan me hier haast geen regen voorstellen."

Nog nauwelijks had moeder dit gezegd, of daar kletterden al grote druppels neer. Het werden stralen, dikke stralen; het werd een plasregen; het water stroomde en suisde en spoot uit de lucht en kletterde tegen de ramen en bruisde over het erf.

„Het is hier hollen of stilstaan," zei moeder en keek bezorgd naar buiten. „Zo'n bui vernielt natuurlijk alles wat er groeit en bloeit. Maar het zal ook wel allerlei nieuwe dingen in bloei brengen waar we nog geen weet van hebben."

Meer dan twee uren aaneen plaste de regen onvermoeid door. Jan en Joop drongen zich tegen de ramen om de bruisende beken te zien die van de berg kwamen, en verlangden er naar dat de bui over zou zijn, dan wilden ze naar de rivier gaan kijken, waar nu natuurlijk water in zou zijn.

„Maar Joop mag nog niet zo ver," zei moeder, en er is immers maar één ezel." Want de andere was helaas nooit terug gekomen.

„Mag ik dan alléén gaan?" vroeg Jan.

„Wel ja, als het maar eerst niet meer regent," zei moeder.

XVII

Toen de bui goed en wel opgehouden had, kwam vader thuis. Met een lachend gezicht kwam hij binnen.

„Genieten jullie er ook van?” Ja, ze hadden de ramen weer opengedaan om de heerlijke frisse regenlucht in te ademen.

„Verrukkelijk is het,” zei moeder. „Nu merk je pas hoe je zo'n bui ontbeerd hebt. Het is of je helemaal herleeft. Ja, laten we allemaal in de auto naar de rivier gaan kijken. Dat moet een prachtig gezicht zijn.”

Dat was beter dan Jan alleen op de ezel. Allemaal gingen ze nu.

Wel waren alle wegen vernield door de regen, en door de afstromende beken die zich met geweld een weg hadden gebaand, zonder wegen, erven of tuinen te ontzien.

Moeder keek in het voorbijgaan naar haar tuintje tegen de helling.

Vader keek haar spottend medelijdend aan:

„Er is niet veel van over,” merkte hij voorzichtig op.

„Niet veel?” vroeg moeder, „zeg maar gerust niets.”

Dat was inderdaad waar. Het hele tuintje met zorgvuldig aangebracht bevoeiingssysteem van keurige gelijkmatige terrasjes was radicaal weggespoeld. Er was niets van over dan wat modder, en terwijl ze de weg afreden, zagen ze hier en daar een van moeders lievelingen ontworteld in een heining of struik vast geraakt.

„Dat is de tweede keer dat U van voren af aan kunt beginnen,” zei Jan.

„Stoute jongen,” antwoordde moeder, „je mag me niet plagen.”

„Ik zal U wel helpen,” beloofde Joop.

„Wat zien de bergen er fris uit,” zei vader, „het is net of de bomen nu al groene blaadjes krijgen. Dat kan natuurlijk niet, maar het zal niet heel lang duren. Er is flink wat water gevallen.”

De rivier, anders een droge, zandige bedding, was nu een wilde, gevaarlijke stroom geworden met draaikolken en stroomversnellingen.

Het was een prachtig gezicht. Vader nam een paar kiekjes.

„Ik heb vroeger nooit kunnen geloven,” zei zus, „dat een wagen met een span van zestien ossen er voor door een rivier kan mee-geleurd worden maar nu begrijp ik het best.”

„Ja,” zei vader, „het gekke van die rivieren is, dat ze zo plotseling „af” komen. Komt een huiswaarts kerende boer gedurende een regenbui voor een nog droge rivier, dan denkt hij allicht: „Ik kan er nog wel over” want als de rivier eenmaal „af” is, dan moet hij wachten, net zolang tot de rivier weer doorwaadbaar is en dat kan natuurlijk wel eens dagen duren. Dus waagt hij het er op en dan kan het gebeuren dat hij halverwege door een geraas als van onweer opgeschrikt wordt, en o wee, dan is het de rivier die afkomt. Als hij nu verstandig is, dan springt hij zelf uit de wagen en probeert zich in veiligheid te brengen, en geeft liever het span ossen en de wagen prijs dan zijn eigen leven. Zo'n weggeleurd span is soms mijlen verderop gevonden. Alle ossen natuurlijk verdronken. Ook auto's worden dikwijls door de rivier verrast, vooral als ze door het dikke zand niet vlug konden rijden, en de gevolgen zijn dan noodlottig.

Terwijl ze daar stonden te kijken, zagen ze boomstammen, lege blikken en allerlei rommel die gedurende jaren in de rivierbedding geworpen was, in woeste vaart door de wilde golven voorbij sleuren. Dreigend zag de rivier er nu uit.

XVIII

„Het is te hopen dat er nog meer regen komt,” zei men, „want aan één bui hebben we niet genoeg, de grond is zo uitgedroogd dat het er heel wat water nodig is voor de dorstige aarde weer verzadigd is.”

En er kwam nog meer regen. Gedurende veertien dagen kwamen trouw iedere middag om een uur of drie de wolken opzetten, en dan begon het te regenen, heftig en een paar uur achtereen. Daarna verdwenen ook weer alle wolken en de hemel spande zich weer strak blauw over het opgefriste land.

En wat waren de gevolgen van de mooie heerlijke regen?

Vele natuurlijk, slechte en goede. Zo was bijvoorbeeld de grote spoorbrug bij Walvisbaai gedeeltelijk weggeslagen.

„Hun eigen schuld,” zei vader. „Toen dat ding een paar jaar geleden gebouwd moest worden was er kwestie over, aan wie het werk zou worden opgedragen: er waren een Engelse en een Hollandse ingenieur die in de termen vielen, maar omdat de Hollander een duizend pond duurder was, werd het werk aan den Engelsman gegeven.

„En nu zie je het resultaat,” zei vader, „hadden ze den Hollander maar genomen dan was dat niet gebeurd. Ze hebben nu tweemaal de onkosten van een brug te moeten bouwen, een dure leer voor een volgende keer.”

Ze hadden nu niet bepaald belang bij die brug, maar wel bij het feit dat de trein van Kaapstad nu niet verder ging dan halverwege Namaqualand, omdat ten Zuiden van Keetmanshoop grote stukken van de spoorweg waren weggeslagen, waardoor het treinverkeer onmogelijk geworden was en de hele spoorlijn tot Windhoek toe eerst hersteld moest worden. Daardoor werd alle post uit de Unie van Zuid-Afrika, en ook uit Europa natuurlijk, per vliegmachine over Johannesburg gebracht. Ook het personenvervoer was alleen mogelijk op die manier.

Daardoor moest de vakantie naar Kaapstad uitgesteld worden tot de spoorverbinding weer hersteld zou zijn, want het reizen per vliegmachine was vader wel wat te duur.

Maar nu kregen Jan en Joop tenminste nog een laatste goede indruk van Zuid-West mee. Want na de veertien dagen van regen stond het hele land in bloei. Het leek een wonder, waar die overvloed van bloemen ineens vandaan kwam. Drie jaar lang had het zaad in de droge aarde liggen wachten, om nu bij de eerste de beste kans, plotseling en met ongelooflijke snelheid te voorschijn te komen. Het hele land was herboren. Alle bergen en dalen waren bedekt met een kleed van schitterende gele bloemen, als geie klaprozen. „Morgensternen” noemden de Duitsers ze.

Zover je zien kon was het land geel, waar tenminste niet het groen van bomen overheerste.

Zelfs de Aua's bergen die anders altijd blauw leken, waren nu geel. En het leek wel alsof ieder plekje van de aarde door de bloemen in beslag werd genomen De tuintjes-liefhebbers die zo gelukkig waren geweest dat de regen niet alles had wegge-

spoeld, mopperden nu op het gele goed en werkten ijverig om het uit te roeien.

Ook moeders tuintje was bedekt met het gele kleed.

„Laat het maar staan,” zei vader, „je tuin is nog nooit zo mooi geweest.”

En dat was warempel waar.

XIX

Kleine Kaja kon niet mee naar Kaapstad en daarom bracht moeder hem met Joop samen naar de zendingspost. In het Kindertehuis had de zendeling nog wel een plaatsje voor hem.

Zijn moeder was niet komen opdagen. Dacht die: „bij de witmensen heeft hij 't beter dan bij mij,” of gaf ze niet om haar kind? Of durfde ze misschien niet meer?

Joop kon haast niet van Kaja scheiden. Maar ze was verstandig en begreep, dat Kaja het goed zou hebben in het kindertehuis, bij de kleine gemeente van zwarte Christenen.

Daar werden meer kleine zwartjes verzorgd door verpleegsters van hun eigen ras.

Neen, beter kon Kaja het niet treffen. En wat nog het beste was, hij zou opgevoed worden tot een Christenjongen.

„Wie weet wat er uit hem zal groeien,” zei Joop. „Misschien wordt hij wel zendeling, en moest ik hem daarom vinden.”

„We weten het niet,” zei vader, „we moeten maar geloven dat God zijn wegen weet, en dankbaar zijn dat jullie avontuur zo goed afgelopen is.”

De spoorlijn naar Kaapstad was intussen weer hersteld, en de vakantie zou nu werkelijk beginnen. Er was heel wat te pakken, en moeder gaf een zucht van verlichting toen ze eindelijk goed en wel in de trein zaten.

„Nu heb ik een paar dagen rust,” zei ze, „dan beginnen de beslommeringen opnieuw en moet alles weer worden uitgepakt.”

Ze stonden voor de raampjes toen de trein wegreed, en dachten allemaal hetzelfde: Wat lag Windhoek daar schilderachtig tussen de heuvels!

Geel, geel, geel, over de bergen en de dalen, wat was dat prachtig, met groene plekken van frisse, rijkbebladerde bomen. Jammer eigenlijk om nu net weg te gaan

En Joop zocht met de ogen over het voorbijtrekkende landschap naar een groene plek waar kleine huisjes met rode daken moesten te zien zijn: de zendingsgemeente. Dààr was haar kleine Kaja. Zou hij nog aan haar denken??????

